

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

na dom dostavljen:	in upravnistvu prejemam:
celo leto naprej . . . . . K 24—	celo leto naprej . . . . . K 22—
pol leta . . . . . 12—	pol leta . . . . . 11—
četrt leta . . . . . 6—	četrt leta 5:50
na mesec . . . . . 2—	na mesec 1:90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Inače vseh dan svojo izjavo oddajo na pošto.

Inserati veljajo: petstopenjska petletna vrsta za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parle in zahvala vrsta 20 vin.
Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.
Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati t. t. d., to je administrativne stvari.

Posredovanje številke velja 10 vinarjev.
Na plačena naročila brez istodobne vplačila naročnine se ne oziha.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 34.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto skupaj naprej . . . . . K 25—	celo leto naprej . . . . . K 30—
pol leta . . . . . 13—	pol leta . . . . . 15—
četrt leta 6:50	četrt leta 7:50
na mesec 2:30	na mesec 2:50

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakca.
Upravištvu (spodaj, dvorišče levo), Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 34.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo vjudno vabimo na novo naročbo, stare p. n. naročnike pa, katerim je potekla koncem meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času ponove, da pošiljanje ne preneha in da dobe vse številke.

„SLOVENSKI NAROD“

velja v Ljubljani na dom dostavljen:

Vse leto . . . . . K 24—	Četrt leta . . . . . K 6—
Pol leta . . . . . 12—	En mesec . . . . . 2—

V upravnistvu prejemam na mesec K 1:90.

Spošiljanjem po pošti v Avstriji velja:
Vse leto . . . . . K 25— | Četrt leta . . . . . K 6:50
Pol leta . . . . . 13— | En mesec 2:30
Za Nemčijo vse leto 30 K. Za Ameriko in druge dežele vse leto 35 K.

Naročba se lahko z vsakim dnevom, a hratu se mora poslati tudi naročnina, drugače se ne oziroma na dotično naročilo.

Pri reklamacijah naj se navede vedno dan zadnjega plačila naročnine.

List se ustavlja 10. dan po poteku naročnine brez ozira vsakemu, kdor je ne vpošlje o pravem času.

Upravištvu „Slovenskega Naroda“

Politični položaj Slovencev.

Govoril poslanec dr. Ravnihar na shodu v Mariboru.

Narodno pol. društvo »Maribor« je pozvalo ljubljanskega državnega poslanca, da vam poroča o političnem položaju na Slovenskem. Sma-tram to za migljaj — upravičen migljaj — da Ljubljana je ali bi vsaj morala biti — ne samo kulturno, ampak tudi politično središče naroda slovenskega. Do cela sem nazorov onih glasnikov, ki pravijo, da bi morala biti Ljubljana, kakor srce, ki pretaka gorke svojo kri v vsako najoddaljenejšo in najnežnejšo žilico slovenskega telesa. V tem se mnogo greši. Pasti pa mora popolnoma tudi ona podzavest, kakor da smo v prvi vrsti Kranjci, Štajerci, Korošci, Primorci in potem šele — Slovenci. Tudi v tem oziru se greši. Za nas one zelene, rumene, rdeče črte, ki nam jih je na papirju zarisal tujec, hoteč

nas razdeliti, ne smejo eksistirati. Jih kratkoma ne smemo videti. Kakor naša kulturna organizacija n. pr. Sokolstvo, Slov. Matica, Cirilmetodarija in dr. ne pozna meja med Slovenci, prav tako ali pa še bolj bi jih ne smela poznati naša politična organizacija. Ločitev duhov nas pri tem ne sme motiti: ako so klerikalci umeli ustanoviti »vseslovensko ljudsko stranko«, zakaj bi tega ne storili — tudi od nasprotnika se lahko učimo — slovenski napredni ljudje ter započeli vseslovensko napredno ali — ker sta »napredni« in »narodni« dandanes istovetna pojma — vseslovensko narodno stranko. Kot propagator te ideje stopam danes med vas želeč, da bi koreninice te misli kmalu našle ugodnih tal najsibo na obali Jadranske ali pa ob Vrbskem jezeru.

Enoten smo narod in enotna bo di naša narodnostna politika. To nepremično geslo velja ne samo nampram vladni naši in vlemožnim njim državnikom, ampak zlasti nampram našim narodnim nasprotnikom. Nekateri izmed njih uvidevajo, da nam z dosedanjim sistemom ne pridejo do živega, da nas uničili ne bodo. Prišli so do spoznanja, da je bolje pogajati se, kakor pa da bi s svojim postopanjem morda zanetili kako jugoslovansko gibanje, ki bi vsem zraslo čez glavo. Ampak eno jim povemo, če se vže hočejo pogajati — nam ni na tem, ker vemo in smo prepričani, da pravica bo končno zmaga-la tako ali tako — se bodo pogajali le s celotnim narodom in njega zastopniki. Vsako mešetarenje od kronovine do kronovine, ali celo od vasi do vasi je v naprej izključeno, ker ne-čemo, da bi četudi zadnji gorski kotiček, postal žrtev svoje nezavednosti. To bodi povedano gospodom Dober-nigom, Marckhloim in drugim, ki ho-čejo ohraniti status quo, češ da je ljudstvo ž njim zadovoljno. Renegati se niso slovensko ljudstvo. Sedmo-graški nemški kmetje bi tudi ničesar ne imeli proti temu, ako se končno vsi pomadjarijo — mnogo tisočev so jih že brez vsakega odpora — ako bi ne bi imeli svojih duševnih voditeljev, ako ne bi imeli čuvarjev prav v nemški državi, ki skušajo zaježiti madžarski naval. In rečem, da slabo spri-čevalo bi moral izdati nemškemu na-

rodu, ako se ne bi v najizdatnejši meri pobrigal za svoje otroke, ki to-nejo v madžarskem morju. Prav ta-ko spričevalo pa bi zaslužili mi, ako bi brezbrizno prepustili le najneznat-nejši Pohorsko soto njegovi usodi. Nasprotno naša dolžnost je, da v naj-manjšem svojem človeku zbudimo narodno zavest in njegov narodni po-nos, da se bo čutil kot prepotreben član naroda slovenskega in s tem kot ud velike rodbine slovanske. Pa naj imenujejo to naše delo hujskarjio ali kakorsikoli, popolnoma se zave-da-mo, da je to delo prva dolžnost vsakega inteligenta slovenskega, pa najsi pripada meščanskemu, delav-skemu ali kmetkemu stanu.

Sicer so pa ta pogajanja, te sprave od naroda do naroda prava avstrijska specialiteta. Je to najkomod-nejši način vladanja, način vladanja nesposobnih vlad. Kam vede tako barantanje, vidimo na Češkem, kjer vsa ustavnost leži na tleh ter se bo-gata Češka komaj more braniti finan-cijelne propasti. Morda prav to ho-če vladati, saj najlože je vladati, kadar se tepeta dva, kaj za to, če eden ali drug ali pa oba izkrova-riti pri tem. Ali pa daje tako postopanje poseben sijaj naši državi, ali je v nje-nom korist, to je drugo vprašanje. Je že vse lepo in prav, ako se reče, na-rodni so suvereni, sami naj odločujejo svojo usodo, ampak to lepo načelo čisto gotovo ne vodi naših državni-kov, ki dan na dan dokazujejo, da jim je samovolja vse, volja narodov pa — zrak. Taka pogajanja so tudi le mogoča med strankami, ki so vsaj prilično enako močne. Tu na jugu pa naj stopimo v pogajanja n. pr. Slo-venci, ki moramo pogrešati najprimi-tivnejših državljskih pravic, z Nemci, ki jim za njih narodnostno življenje ne le ničesar nedostaja, am-pak imajo več kakor drugi, ki jim je vlada v zaledij z vso svojo državno silo. Ob takem pogajanju mora podle-či — šibkejši.

Zato stojimo na stališču: ne ra-bimo nobenih pogajanj, da pridemo do svojih pravic. Imamo za se najiz-razitejšo silo ustavne in pravne dr-žave: zakon. Osnovni naši državni zakoni zajemajo vsaki narodnosti popolno in samostojno izživetje v go-spodarskem, kulturnem in socialnem oziru, oni nam zagotavljajo popolno

ravnopravnost v uradu, v šoli in v javnem življenju sploh. Kaj hočemo več? Spoštovati in vršiti je treba zakon, toda — in to je vir vsega zla — tega ravno ne stori oni činitelj, ki je poklican v to, da varuje zakone ter gleda, da se izvrše — to je vlada. Hudo je to očitanje, mnogokrat smo je že ponovili, vlada — molči. Zaveda se svoje krivde. Ne spoštuje zakona iz strahu pred Nemci. Ne čuti v sebi te moralne sile. Da bi mogla danes zbrisati znani člen XIX. iz naših osnovnih zakonov, vlada, ki ni dru-gega kakor reprezentant nemške bi-rokracije, z enim zamahom, bi to sto-rila. Odtod ustavna anarhija v drža-vi, odtod te obupne razmere na jugu države, na tem hira parlament, na tem boleha parlamentarizem v Av-striji. Zakoni nimajo za seboj avtorite-tete, ki bi jim dala veljavo. Zato gre naša obtožba ne toliko na naslov na-ših sosedov — saj je naravno, da skušajo ti obdržati svoje posestno stanje, pa naj je še tako krivično in Nemec je nasilen vže po svoji naravi — ampak na naslov naše vlade, pa bodi tega ali onega imena. Zato mo-ra biti naperjen boj za narodne naše pravice neposredno proti vladi, ker ona je, ki nam te pravice krši, ki nam jih odteza in krati. Normalne razmere bodo nastale takrat stoprav, kadar se bo vlada sama v prvi vrsti zavedala, da so vsi narodi te države v vsakem oziru enakopravni in da ni narodov prvega in drugega reda: stoprav tedaj, kadar nastopi držav-nik, ki bo imel ta pogum, da bo dal veljavo zakonu — tudi proti nemške-mu diktatu.

Ako naglašam ravnopravnost »v vsakem oziru«, tedaj storim to s polno zavestjo. Ne smelo bi biti niti ene slovenske stranke, ki ne bi imela tega načela v svojem programu. V tej smeri se mora gibanje politika slo-venstva ne oziraje se na desno na le-vo usque ad finem, dokler ne doseže-mo popolne ravnopravnosti. Naši narodni nasprotniki naj se v tem po-gledu ne udajajo iluzijam. Ves hra-stov gozd je završel, ko smo sloven-ski odvetniki od centralne vlade za-htevali nekaj malih pravic jeziku na-šega naroda. Skromne so bile te za-hteve: da sme Slovenec na oblastih govoriti v svojem jeziku, da se mu odgovarja v tem jeziku, ter da so

slovensko stranko zadevajoči spisi sestavljeni v jeziku njej razumljivem. Nihče ne more reči, da so te zahteve pretirane in smelo lahko trdimo, da novopečeni »narod« albanski danes uživa v tem pogledu več pravic, ka-kor narod, ki naj je del kulturne Av-strije. Toda da gospodje ne bodo v zmoti, jim povemo, da te zahteve so le mali del tega, kar nam po vsej pravici gre; hočemo samo za sedaj, da se odpravijo le najbolj kričeje krivice, ki jih kratkoma ne moremo več prenašati. Naš cilj glede uradov pa je ta, da s slovenskim ljudstvom naj občejejo izključno slovenski urad-niki, da občejejo ž njim v domačem jeziku ter da so vsi spisi zadevajoči slovensko stranko pisani v sloven-skem jeziku. Da je ta zahteva pravi-čna, temu je dokaz dejstvo, da prav isto na Češkem za se zahtevajo — Nemci. Ker smo pa pred zakonom ravnopravni, tedaj Nemci ne morejo nam odrekati ničesa, kar samim sebi spoznajo za pravo. Ob polni jezikovni ravnopravnosti bode izginil tudi oni nesmiselni razloček med jezikom, ki se v njem občeje s strankami in med takozvanim notranjim uradnim jezikom. Ker gre za slovensko stran-ko, mora biti vse poslovanje sloven-sko. Ta »notranji uradni jezik«, ki mora biti seveda nemški, je umetno skrpčalo, je vtihotapljenje nemške-ga državnega jezika proti smislu in volji člena XIX. drž. osn. zakonov. Via facti so ga vpeljali in nima za se prav nobene zakonite podlage. Zato ga ne pripoznamo in ga nikdar pri-poznali ne bomo, to vkljub kakim raz-sodbam nemških birokratov, ki sede na državnem sodišču na Dunaju. Ako Pitreich ali Hochenburger natvezata tem gospodom, da je v okrožju graškega nadsodišča nemški notranji je-zik od nekdaj v veljavi, vzamejo to za suho zlato in smatrajo to konsta-tacijo za neizpodbitno ugotovitev. Ako bi pa vprašali ti gospodje — in jaz mislim, da ni ravno treba biti do-sti jurista, da bi prišel na to vpraša-nje — kje pa je zakon, ki določa kak »notranji jezik« ali celo da mora biti ta jezik nemški, bi moral graški in-formator odgovoriti z molkom. Po tem pa bi si morali reči učeni juristi na državnem sodišču: ako ni takega zakona, pač pa je zakon o ravnoprav-nosti vseh v deželi navadnih jezikov

LISTEK.

Kristalni zamašek.

Roman.

Francoški spisal M. Leblanc.
(Dalje.)

Zdaj se je zgodilo nekaj sicer čudnega a vendar razumljivega. Niti ustnic ni premaknil Prasville, niti z očmi ni ugovarjal, niti dihniti se ni upal. Misli je doslej vedno, da je Vorenglade njegova pisma že davno uničil, sicer pa da se ne bo upal, jih kdaj uporabiti, ker bi s tem samega sebe uničil, a sedaj ni niti trenutka dvomil, da mu je Arsen Lupin vrzel gol resnico v obraz. Bilo mu je pri srcu, kakor da ga kdo za vrat tišči in udal se je brezpogojno.

— Čez eno uro, je strogo pono-vil gospod Nicole.

— Čez eno uro, je krotko potrdil Prasville in potem še mehko dostavil:

— Ali dobim to korespondenco nazaj, če izposlujem pomiloščenje Gilberta.

— Ne!

— Ne? Potem je pa nepo-trebno . . .

— Vso korespondenco dobite do

zadnjega lističa dva meseca potem, ko bo Gilbert vsled slabega nadzor-stva, za katero bo vam treba poskr-beti, ušel iz ječe.

— Ali je to edini pogoj?
— Ne. Pogoj sta še dva.
— Katera?
— Prvič mi podpišete ček za štiridesettisoč frankov.
— Štiridesettisoč frankov!
— Jaz zase ničesar ne zahte-vam. Toliko sem namreč plačal Stanislavu Vorengladeu za njegovo ko-respondenco, vse kar je prav.
— In dalje?
— Dalje zahtevam, da se od da-našnjega dne računši čez šest mese-cev prostovoljno odpoveste svoji službi.
— Svoji službi? A zakaj?
— Ker ni moralno, da zavzema eno najodličnejših mest pri policijski prefekturi mož take vrste, kakor ste vi. Daubrecqova lista vam lahko omogoči, da si pustite podeliti drugo službo. Postanite poslanec, ali pa mi-nister, ali pa hišnik, kar hočete, vse vam bo dosegljivo, ali da bi vi bili generalni tajnik policijske prefektu-re, tega jaz ne prenesem in ne dopustim.

Prasville se je zamislil ali spre-videl je hitro, da ni nobene pomoči in da se mora brezpogojno udati. Ti-ho je odprl vrata v sobo svojega taj-nika.

— Gospod Lartigue?

Tajnik je priskočil in Prasville mu je rekel tako tiho, da ga Lupin ni mogel slišati:

— Gospod Lartigue, odslovite stražnike, ki ste jih postavili pred vrata. Jaz sem se prej zmotil. Skr-bite tudi, da ne stopi nihče v mojo sobo, dokler bom odsoten. Ta gos-pod, ki je v moji sobi, bo name po-čakal.

Prasville je vzel svoj klobuk, svoj površnik in svojo palico ter je odšel.

— Vsa čast, je mrmral Lupin ozi-rajoč se za Prasvilleom, vse je dobro izteklo. Ti pa, Lupin, dvigni glavo. Ti si se zdaj izkazal kot prvobitni razžaljene morale. Bodi ponosen na svoje delo. Zdaj pa se prav udobno vsedi na zofo in zadržaj. Ta počitek si pošteno zaslužiš.

Ko se je Prasville vrnil, je našel Lupina na svoji zofo. Lupin je tako trdno spal, da ga je moral Prasville udariti po rami, da ga je zbudil.

— Ali je vse opravljeno? Je vprašal Lupin.

— Vse! Pomiloščenje je odreje-no — tu imate od predsednika repu-blike podpisano potrdilo.

— In kaj je s tistimi štirideset tisoč franki?

— Tu imate ček.
— Torej je vse v redu in mi je prav ugodno, da vam morem izreči svoj toplo zahvalo.

— Kaj pa je s korespondenco?

— Korespondenco Stanislava Vorenglade dobite kadar bodo izpol-njeni dogovorjeni pogoji. Toda v za-menje moje hvaležnosti, da ste mi ta-ko hitro ustregli, vam darujem tista štiri pisma, ki sem jih hotel nočjo priobčiti v listih.

— Kaj, vi jih imate pri sebi, se je začudil Prasville in postal ves ble-d.

— Vzel sem jih kar seboj, ker sem vedel, da se boveda končno ven-darje porazumela.

Lupin je vzel iz svojega klobuka v zapечатem zavitku shranjena pisma in jih je izročil Prasvilleu.

— Ne vem, gospod generalni tajnik, je rekel z vso vkladnostjo, kdaj bom zopet imel čast vas videti. Če bi mi pa vi imeli kaj sporočiti, zado-stuje majhen inserat pod imenom »Gospod Nicole« v »Journalu«. Po-zdravljeni, gospod generalni tajnik.

Lupin je hitro odšel in Prasville je strmel za njim in na pisma v svoji roki, kakor da se mu je začelo naen-krat svitati, da treba zvoniti in kli-cati in za Lupinom napoditi redarje. Toda Prasville še ni teh misli prav preudaril, ko je prihitel v sobo uradni sluga.

— Kaj pa je? je vprašal Pras-ville.

— Gospod poslanec Daubrecq želi v silno mujni stvari z vami go-voriti.

— Daubrecq? se je začudil

Prasville. Daubrecq je tu? Naj pride sem!

Daubrecq še tega naročila ni po-čakal. Ves iz sebe, z navadnim rob-cem nad očesom, brez kravate, v po-valjani obleki, je planil izza vrat v sobo, kakor bi bil ušel iz kake blaz-nice, in se s svojima velikanskima rokama oprijel Prasvillea.

— Ti imaš listo?
— Da!
— Ti si jo kupil?
— Da!
— Dosegel si zanjo pomiloščenje Gilberta?

— Ali je že podpisano?
— Da!

— Tepec! Tepec! je zakričal Daubrecq. To si vse storil iz sovra-štva do mene, kajne, in se mi boš zdaj maščeval.

— In še s posebnim zadovolj-stvom, Daubrecq, je izjavil Prasville. Spomni se moje male ljubice v Nici, plesalke pri operi . . . Zdaj si ti na vrsti, da boš plesal!

— Ali me hočeš spraviti v ječo?
— To se pač ne izplača, je de-jal Prasville. Ti si že opravil! Zdaj ko nimate liste in si ž njo vsako orož-je izgubil, se boš sam potopil. Jaz bom to le gledal in sem in tam s ka-kim sunkom tvoje propadanje po-spešil. To bo moje maščevanje.
(Dalje prihodnjik.)

tudi v uradu, potem je nemški notranji jezik nekaj protizakonitega. In rekli bi nadalje: raba nemškega uradnega jezika — baje — od nekada pred zakonom ne pride v poštev, ker javno pravo ne pozna nobenega pripovedovanja in ker stvar, ki je kakšna narodnost krivična in ki je protinaravna, ne more postati pravična in pravna institucija vže samo s tem, da je bila v faktični veljavi toliko in toliko let. Tako bi govorili gospodje sodniki na Dunaju, ako bi bili zgolj objektivni pravniki in ne samo nemški birokrati, ki si puste razsodbe diktirati v prezidiju graškega nadsodišča ali sedanega pravosodnega ministrstva. Takšno mnenje imamo o teh razsodbah, ki ob trenutku, ko se bode rezal kruh pravice narodu slovenskemu, prav gotovo ne bodo igrale najmanjše vloge.

Kakor v uradu, enako zahtevamo — zahtevamo, ne prosimo — popolno ravnopravnost v vsem javnem življenju, zlasti v šoli. Zahtevamo slovensko šolo tam, kjer je je treba. Potreba obstoja Ciril-Metodove družbe mora prenehati sama ob sebi. Dejstvo, da si mora kak narod sam graditi in vzdrževati šole, in to ljudske šole, je prava sramota za pravno državo. Zahtevamo pa takih šol, kakršne so potrebne za kulturni in gospodarski razvoj naroda slovenskega poleg ljudskih šol obrtne in trgovske šole ter vseučilišče.

Naš političen program je majhen in skromen, ako pomislimo, da ne obsega drugega nego niz najprvotnejših pravic, ki so življenski pogoj za obstoj kakšnega naroda. Naš program je pa velik z ozirom na razmere, ki je v njih dandanes prisiljen živeti narod slovenski. Neizmerno mnogo krivic je odpraviti, še več jih je treba doseči. A kako?

Da ima naš narod dovolj življenske sile v sebi pa tudi vse pogoje za samobitno življenje, dokazal je s svojim dvatisočletnim obstankom. Grešili bi, ako bi zdvojlili nad njega bodočnostjo. Zato je eden poglavitnih pogojev za končno zmago, da imamo živo vero v pravičnost in upravičenost svojih zahtev. Vsakdo izmed nas mora biti preverjen, in to vero moramo zanesti v najširše vrste svojega naroda, da moramo zmagati. S to zavestjo nam delo ne bo pretežavno. Ona naj nam bo gonila sila v vsem mišljenju in v vsem ravnanju.

Da bo delo smoteno, enotno in sistematično, treba je notranje organizacije in konsolidacije. Vidimo, da smo v tem trenutku, ko je na krmilu S. L. S., ki sama pravi, da je vzela v zakup usodo naroda slovenskega, dokaj na slabem. Prav v teh kratkih letih, odkar si lasti S. L. S. absolutno gospodstvo, smo v narodnostnem oziru nazadovali, izgubili smo celo mnogo tega, kar so nam bili pridobili naši očetje. To ne samo na Koroškem in Štajerskem, ampak celo na Kranjskem. Dunajska politika S. L. S. je samopašna, išče le strankarskih in osebnih koristi, nikakor pa ne koristi slovenskega naroda v celoti in kot takega. Ne rečem, posamezni poslanci so res narodni, si prizadevajo nekaj doseči, toda slovenska delegacija tem prizadevanjem ne daje primerne poudarka. Saj vidimo, kako nastopajo Čehi, kadar hočejo kaj doseči, kako so nastopili Rusini in tudi — dosegli kar so hoteli. Te sile v slovenski delegaciji S. L. S. ni. In vlada jim je hvaležna. Kot zahvalo vlade ima S. L. S. na Kranjskem vso politično moč, tam ji dovoljuje vlada vsestranske podpore in kar najneverjetnejših stvari. To vse bi seve prenehalo, kakor hitro bi S. L. S. na Dunaju nastopila brezobzirno. Resnično, resnično vam povem, štajerski in koroški Slovenci so žrtve politike kranjske S. L. S. Kranjski poslanci imajo v slovenski delegaciji dunajski — večino.

Izboljšati in izpremeniti svoj položaj bi mogli le, ako bi se korenito izpremenila taktika dunajske delegacije S. L. S. napram vladi. Žal, v to nimamo upanja. Obstane slovenske klerikalne stranke je odvisen ponajveč od vladine milosti. More li potem opustiti dosedanje svojo taktiko, ako ve, da bi s tem padla v nemilost pri vladi? Zategadelj hira naše narodnostno gibanje in marsikak narodnostni pokret je danes otežkočen, ker mu pada v hrbet — slovenska, vladi prodana stranka. Spominjamo se, da so slovenski klerikalci izročali slovenske ljudi državnemu pravdniku in niso še pozabljene podle denunciacije, ki vse kar ni klerikalno, ovajajo kot veleizdajalsko. Potem se pa čudimo, če je Ljubljana danes tako »mrtva«.

Te razmere bodo trajale, dokler si bo S. L. S. lastila vodstvo slovenske politike. Naša naloga, naloga vseh narodnih ljudi, mora tedaj biti, delati na tem, da se klerikalni stranki izvije vodstvo iz rok. Težišče leži

v prihodnjih državnozborskih volitvah, torej zopet v vztrajnem delu in v trdni organizaciji vseh narodnih strank na Slovenskem.

Saj še potem bo boj težaven. Res da imamo v vsakem slučaju zaslombo v Čehih. Tudi danes bi jo imeli, ali Čehi mi pravijo: mi vendar ne moremo biti bolj slovenski, kakor Slovenci sami. Toda jedro naše politike mora biti za čim večje politično združevanje z ljudmi brati Hrvat in Srbi. Oblika temu združenju je postranska stvar, ali trializem, ali federalizem, na to ne pride. Prešibki smo, da bi sami branili severno in južno mejo svoje domovine. Potrebujemo močnih in številnih zaveznikov in le naravno je, ako se oči naše obračajo proti jugu, kjer bivajo krni naši bratje. Nekateri se boje, da bi potem Slovenci izgubili svojo individualnost. Po mojih mislih se tega ni bati, ker pri tem jezika sploh ni treba žrtvovati, ker imamo preveč že svojega, da bi mogli izgubiti svojo samobitnost in svoj narodni značaj. V kolikor pa se taka asimilacija vrši na mejah ob stiku obeh narodov povsem naravnim putem, ni da bi jo s silo preprečevala. Le mimogrede naj opazim, da se mi vidi, da slovenski življenjski podloga hrvaškemu, prej nasprotno kakor dokazuje n. pr. zagrebška okolica. Ampak končno, če se že moramo pogrezniti v nemškem ali italijanskem morju, raje še tonem v — hrvaškem.

Jasno mora biti načrtana smer slovenske »vnanje politike«, če jo smem tako imenovati, kakaj le združeno jugoslovansko je sposobno povzročiti preokret v avstrijski notranji politiki, kakor tudi v zunanji politiki naše monarhije preokret in melius. Želim to v interesu monarhije, ker bi bilo v interesu mojega naroda. Preokret pa je nujno potreben, ker tako kakor se danes vodi politika v tej monarhiji ne more in ne sme iti več dalje, ako oni, ki nosijo odgovornost za to politiko, nočejo naravnost katastrofe. Za to, da s temo igrati vlogo priveske Nemčije, naj ogrožamo eksistenco monarhije? Milijarde ljudskega premoženja nas je vže stala ta žalostna vloga, financijelno se komaj še gibljemo, ljudstvo komaj še diha pod neznošnimi javnimi bremenji. A vse to gre na račun Nemčije. Le nekoliko številki naj to pojasni. Na importu v Romunijo smo izgubili vodilno mesto ter odstopili — Nemčiji. Se l. 1886 smo bili na tem importu deležni s 44, Nemčija s 147, Italija z 08 odstotkov. L. 1910 smo padli na 23,9, Nemčija pa se je dvignila na 33,7, Italija na 53 odstotkov. Še slabše je naše razmerje napram Srbiji. L. 1884 smo uvozili v Srbijo 624, Nemčija 149, Italija 25 odstotkov vsega blaga. L. 1910 smo padli na 19, torej komaj na eno tretjino, dočim se je nemški uvoz dvignil na 41, italijanski pa na 32 odstotkov. To so naši zavezniki. Zdi se kakor da je monarhija zašla med mlinske kamne. Žrtv smo nemško, italijanskega zaveznika. Niemu na korist moramo voditi protislovansko vnanje, niemu na ljubo na znotraj tirati nemško-madžarsko politiko. Vže danes je jasno, da s to politiko naš državni voz drči po klancu nizdol. Večkrat je bilo v zadnjem času čitati očitane, da se namenoma uganja katastrofa politika, da bi habshurška država kakor zrelo jabolko padla v naročje Germaniji. Ne vem, če so naši državni toliko bistroumni, ampak podoba je taka, kakor da imajo ona časnikaška poročila prav. V trozvezi igramo le še podrejeno vlogo, padli smo tako daleč, da se naša zaveznika sans gene vmešavata v notranje naše zadeve. Pred nekaj časa se je mudil nemški cesar v naši državi, pred tednom italijanski vnanji minister. Po obeh sestankih se je govorilo, da sta visoka posetnika izražala gotove želje, da Italijani gredo tako daleč, da pravijo da je njihovo zavezništvo odvisno od tega, kako hočemo zadovoljiti avstrijske Italijane na njihovih nacionalnih aspiracijah n. pr. glede laškega vseučilišča, glede slovenskega primorja i. dr. Tako vmešavanje je predrzno in mogoče le napram slabšici. Prepričan sem, da bi n. pr. Italija prav odločno zavrnila vsako posredovanje glede beneških Slovencev ali pa Nemčija glede Poljakov. Naš vnanji minister žal ni bil tako odločen ter baje celo dal nekakšnih obljub. Prav odločno se zavaruje proti temu, zlasti kar hočejo avstrijski Italijani pri tem priti na svoj račun na hrba naša jugoslovanskih, zlasti nas Slovencev.

Prav kot Avstriji moramo torej biti proti taki politiki, kakršna se vodi sedaj, moramo biti proti zvezi, ki nas le izrablja v svojo korist. Mi hočemo mogočno in samosvestno podonavsko državo, ker je to tudi naša država, naša solastina in ker vemo in smo prepričani, da zlasti v okvirju velevladi se moramo kulturno in gospodarsko izživeti

in nam je v tej smeri zagnan napredek. Vsaka centrifugalna tendenca nam je docela tuja. Bila bi proti interesu našega naroda. Zato ne moremo dovolj odločno podpirati take za nas popolnoma nemiselnega tendence, podpiranja, ki je z nemške strani izrečeno naša le, da prikrije lastne svoje namere.

Pogoji za močno na vse strani imponujočo državo pa bodo dani stoprav tedaj, kadar se bodo naši državni pričetki zavedali, da je v tej državi treba vladati na vse strani pravično in nepristransko, to je, da je treba vladati avstrijsko, ne pa morda nemško. Vsem narodom je treba dati enakih pogojev za samosvoje narodovo življenje. Narode je zadovoljiti v vsakem pogledu. Privržoljiti jim je domovinski ljubezni. Dosedaj se v tem oziru n. pr. pri nas Slovincih ničesar storilo ni. Ljubili nas niso nidar, razen kadar so nas potrebovali, da smo s srčno svojo krvjo pojili bojne poljane. Kako morejo potem zahtevati proti ljubezni? Kako more kruta mačeha zahtevati, da jo bo njen tepeni pastork ljubil?

Ako in kadar bodo naši državni prišli do tega pravega spoznanja, bo smer naše notranje politike dana po sebi. Le ta mora odgovarjati posebnemu značaju naše države, ki je po večini slovanska, absolutno pa nobena narodnost nima premoči nad drugo. Potem mora prejenjati dosedanj protinaraven način vladanja. Sicer pa, kakor hočejo gospodje! Mi jim samo povemo, kam vede pot pametne in pravične politike, kam pa sedanja zlasti nas Jugoslovane zatiralna politika. Izbera je na njihovi strani: ali na znotraj komolifirana država in že vsled tega imponujoča sila na zunanji, ali — katastrofa. Naj dokažejo svoj patriotizem. Mi, prebivali bomo tudi katastrofo, smo že hujske čase pretekli. Slabše se nam goditi ne sode, kakor se nam godi danes. Izgubiti nimamo ničesar, le pridobiti.

Za ta ali oni slučaj pa se nam je pripraviti s trajnim delom v kulturni, gospodarski in socialni smeri. Niti v enem niti v drugem slučaju se nam ne sme očitati, da smo nepravilni, kot narod nedovršeni in kot taki nesposobni in nevedni, da bi kot enakopravni stopili v kolo drugih narodov. V to pa nam je treba, zlasti ne oziraje se na kako pomoč od zgoraj; vstrajnega in neprestanega dela na notranji sili svoji. Zato pa nič malodušnosti, nič bojazni za bodočnost. Delo pa naj vodi — še enkrat poudarjam — živa vera v zmagovitost naših pravic. V tem znamenju moramo zmagati!

Najnovejši škandal iz koroškega vilajeta.

Pri celovškem sodišču in tudi pri drugih sodiščih v slovenskih okrajih živo potrebujemo slovensčine zmožnih avskultantov in sodnikov. Pri celovških sodiščih je v enomer nebroj razsodb popolnoma ničnih zaradi tega, ker zapisnikarji nimajo pojma od vsebine razprave, bodisi pri civilnih, bodisi pri kazenskih razpravah. Več je takih pravd, v katerih bodisi stranke, bodisi priče govorijo v slovenskem jeziku (seveda ker drugače vzlic prigovarjanju sodnikov v hudem in dobrem ni mogoče) in mnogo manj je pravd, v katerih se govori izključno v nemškem jeziku, dasiravno je v takih pravdah tudi mnogo Slovencev, ki sodnikom na ljubo in sebi v škodo za silo tolčejo nemški jezik in si s tem mnogokrat škodujejo, ker ne morejo povedati vse po svoji želji, kar bi sicer storili v svojem maternem jeziku. Zapisnikarji pišejo navadno v kazenskih zadevah pred deželnim sodiščem to, kar najdejo v prejšnjih spisih, če jim predsednik ne diktira kaj novega. Ravno tako si pustijo zapisnikarji tudi v civilnih zadevah protokol navadno diktirati, sami nimajo pri slovenskih ali dvojezičnih razpravah niti pojma o poteku cele obravnave. In to se imenuje pravosodje!

Želeli bi, da bi prišel Klein, ki praznuje sedaj svojo 60letnico, v Celovec k dvojezičnim razpravam. Prepričani smo, da bi nad temi razmerami obupal.

Le redko kdaj se pripeti, da kompetira kak koroški Slovenec k sodišču. Prijetnega življenja tukaj nima. Njegovi tovariši ga prezirajo in se ga ogibajo in tudi sicer ne najde posebnih simpatij, tako, da je pri teh razmerah pač vsakega občudovati, katerega vodi usoda v te razmere.

Služaj je hotel, da je ravno sedaj, ko so nasprotiki s takim kričanjem in pretepom v Sinči vasi proglasili parolo »Kärnten den Kärntnern«, ležala prošnja koroškega Slovenca pri nadsodišču v Gradcu lovcu.

Kakor nalašč je dobil ta koroški Slovenec nekaj dni po tem shodu na-

znano od nadsodišča, da se ga ne sprejme, ker ni prostora. Ni nam treba pripomniti, da se Nemce v enomer sprejme. Pripomniti pa se mora, da je bil prošalec jako nadarjen in miren fant, napram kateremu ni govorilo ničesar drugega, kakor da je Slovenec. Za njega pa je govorila že prejšnja omenjena okolnost, da slovenske avskultante, sploh avskultante, ki dobro razumejo slovensko — in to znajo sedaj skoraj samo še slovenski prosilci — v interesu pravosodstva naravnost nujno potrebujemo.

Mi pričakujemo, da se bo slovenska delegacija za ta novi slučaj primerljivo zavzela. Treba bo pa tudi misliti na to, da bi inteligentne slovenske stranke in slovenski odvjetniki principijelno odklanjali vsakega zapisnikarja, ki ne bo znal pri slovenskih razpravah perfektno slovensko. Če se nas na tak grd način bje v obraz, pa bomo bolj nazaj, kar naj si Pittreich zapomni. Kolikorkrat so že slovenski odvjetniki pri sodiščih ostro nastopili, so navadno imeli največ strank.

Bolezen našega cesarja.

Ožja cesarjeva okolica je zelo dobro razpoložena, ker napreduje ozdravitev cesarja tako, da je upati, da bo cesar že v kratkem popolnoma preстал svojo bolezen. Mnogo je k temu pripomoglo tudi lepo vreme zadnjih dni. Cesar promeniira v galeriji v solcu. Katar je lažji, apetit dober. Če bo ostalo vreme še par dni stanovito, se bo cesar že v kratkem mogel sprehajati na vrtu. Včeraj popoldne je cesar končal svoje delo ob 5. Bil je ves čas čil in dobro razpoložen.

Iz Schönbrunna poročajo: Po ugodnih objektivnih simptomih, ki so jih zdravniki konstatirali, se zdi, da je prešel bronhijalni katar, ki je cesarja mučil 3 tedne, v stadij rekonvalescence. Zdravljenje ostane isto, kakor je bilo do sedaj. Pred vsem je gledati na to, da se giblje cesar vedno v čistem zraku, ki mora imeti precej vlage. To dosega s tem, da prostore neprestano zračijo in da prše prostore s paro, ki ji je primešanega nekoliko borovega ekstrakta.

O cesarjevem zdravstvenem stanju je bil izdan včeraj zvečer sledeči uradni bulletin:

Zboljšanje katarja čez dan ni napredovalo. Cesar kašlja, vendar ne pre pogosto. Izbljuvanje je precej obilno. Splošno stanje in apetit zadovoljiva. Cesar se je mudil pol ure v mali galeriji na solcu.

Dr. Kerzl, dr. Ortner.

Volitve na Francoskem

Minolo nedeljo so bile na Francoskem splošne volitve v državni zbor. Za 602 mandata se je oglasilo približno 2600 kandidatov in boj je bil vsekako zelo srdit, kajti politična in socialna nasprotstva so postala silno ostra.

Volitev se je vršila v znamenju triletnih vojaških službe in davka na osbno dohodarino, toda za temi gesli tiče pa drugačna prizadevanja: monarhisti mislijo, da je sedanji čas pripraven za provzročitev splošnega preobrata na Francoskem, katoliška duhovščina bi rada videla, da bi se republika zopet sprijaznila s cerkvijo, konservativnejši republikanci bi radi razširili oblast prezidenta republike in zmanjšali moč parlamenta, buržoazija bi rada dosegla proporcionalni volilni red, da bi bili oslabiljeni radikalni in socialni elementi.

Ministrstvo je zmagalo, če tudi ima proti sebi Pariz. Toda v Parizu so volokrajci že izza davnih časov tako zloženi in prikrojani, da prava ljudska volja ne more dobiti izraza. Toda Pariz ni Francija. Časih je bil Pariz odločen, a zdaj že dolgo ni več. Ministrski predsednik Doumergue je pred kratkim izrekel značilne besede o pomenu Pariza. Dejal je, da Pariz nima nobenega vpliva več na drugo deželo. Pariški časopisi so sicer zelo razširjeni po celi Franciji, a ljudje se po njih ne ravnaajo in tudi sicer dežela ne poskuša več Pariza.

Odločitev bo pač šele 10. maja. Ta dan se bodo vršile ožje volitve. Pri teh pride do odločilnega boja med radikali in socialisti na eni strani, in med takolimenovano federacijo levece na drugi strani. Za prve bodo pri ožjih volitvah glasovali unificirani socialisti, za druge pa konservativci, monarhisti in klerikalci.

Zelo značilno za te volitve je naslednji slučaj: V mestu Montpellier kandidira socialist Berthe, ki je znan sovražnik katoliške cerkve. Berthe se je posebno odlikoval pri izgredivih povodih ločitve države in cerkve in se je takrat spozabil tako daleč, da je v krstni kamen v montpelijski katedrali opravi — svojo potrebo. Bertheov protikandidat je

sin bivšega presidenta republike Casimir-Perier. Za Casimir-Perierja se poteguje pariški nadškof, za skrunilca in sovražnika cerkve, Berthea pa se poteguje — montpelijski škof. Pariški nadškof je poslal posebnega zaupnika v Montpellier, naj dela za Casimir-Perierja, a delo mu ne gre od rok, ker mu nasprotuje montpelijski škof. No, stvar ni tako grozna, kakor bi utegnili kdo misliti. Pariški nadškof je proti Bertheu, ker je socialist in skrumilec cerkve, montpelijski škof je pa za Berthea, ker je ta pristaš proporcionalne volilne pravice, od katere si škof obeta, da bo klerikalni stvari več koristila, kakor zmagala demokratična, a cerkvi ne ravno posebno nasprotnega Casimir-Perierja.

Glasom podatkov nekega zmereno republikanskega lista, se je izreklo 850 kandidatov za državni zbor za neizpremenjen zakon o triletnem vojaškem službovanju in 780 proti temu zakonu. Proporcionalni volilni sistem, ki tvori tudi eno glavnih točk te volilne borbe, zagovarja 1200 kandidatov, ki se razdeljujejo na vse stranke.

Do včeraj ob 6. jutraj so bili znani sledeči rezultati: Izvoljenih je bilo 31 konservativcev, 28 liberalcev, 54 progresivnih republikancev, 51 republikancev leve, 26 radikalcev, 8 socialističnih radikalcev, 86 zedinjenih socialističnih radikalcev, 16 socialističnih republikancev, 41 zedinjenih socialistov. Treba je 251 ožjih volitev. Konservativci pridobijo 4, liberalci 3 in zgube 5, progresisti pridobijo 5 in zgube 5 mandator, republikanci leve pridobijo 10 in zgube 10, radikalci pridobijo 1 in zgube 7, socialistični radikalci pridobijo 3 in zgube 2, zedinjeni socialistični radikalci pridobijo 12 in zgube 13 mandator, socialistični republikanci zgube 2, zedinjeni socialisti pridobijo 5 in zgube 1 mandat. Manjka še izid volitev iz okraja Saint Omer in iz 8 volilnih okrajev v kolonijah.

Glasom statistike »Matina« je bilo izmed 249 izvoljenimi 168 pristašev in 81 nasprotnikov triletnega vojaške službe. Po dosedanjem izidu je smatrati volitve kot ratifikacijo triletnega vojaške službe. Francoska ni navdušena za to, vendar zadovoljna. Narod noče preobrata. Vsi ministri in državni tajniki so bili zopet izvoljeni. Nova zbornica bo zadnji zelo podobna in v velikih potezah se tudi razmerje strank ne bo izpremenilo. Socialisti bodo močnejši. Za triumfiranje pa nima nobena stranka povoda. Celotno prvobitni za vojaški zakon, katerim je prinesel včerajšnji dan zmago, pričakujejo z napetostjo izid ožjih volitev.

Vojna med Zedinjenimi državami in Mehiko.

V ospredju zanimanja v sporu med Zedinjenimi državami in Mehiko stoji posredovalna akcija južnoameriških republik Brazilije, Argentine in Chileja, katerim so se pridružile še republike Peru, Boliva, Costarica, Honduras, Panama in Kuba. Tudi evropski diplomati so se pridružili posredovalnemu predlogu južnoameriških držav. Kakor se zatrijuje, je predsednik Wilson sprejel posredovanje samo pod gotovimi pogoji in sicer:

1. Na rešitev krize ni misliti, dokler Huerta ne odstopi.
2. Samo tedaj so pripravljene Zedinjene države sporazumeti se z Mehiko, če da Mehika garancije za konstitucionalno vlado.
3. Zastavi Zedinjenih držav naj se da primerno zadoščenje.

Odgovor Zedinjenih držav naglašajo, da si je vlada popolnoma na jasem glede namenov, ki narekujejo to posredovanje. Vlada se ni mogla odločiti, da bi to posredovanje odklonila, zato je sprejela. Seveda je računati z možnostjo, da bodo oni, ki imajo vojaško moč v Mehiki v rokah, storili tako sovražne korake napram Amerikancem, da ne bo mogoče vzdržati miru. Kljub temu sprejema vlada Zedinjenih držav ponudbo ter upa, da bo imelo posredovanje zaželjeni uspeh.

Ker je bil predsednik Wilson že sprejel posredovanje južnoameriških držav, so evropske velesile, da se izognejo sumu, da se hočejo vmešavati v ameriške zadeve, ponudile svoj diplomatično pomoč samo Mehiki. Kakor poročajo iz New Yorka, vzbujajo dejstvo, da je vlada Zedinjenih držav sprejela posredovanje, najostrejšo kritiko mnogih članov kongresa, ki zagovarjajo vojno. Doslej Huerta še ni odgovoril in splošno se izreka mnenje, da bo edini uspeh posredovanja ta, da se bo zadeva zavlekla. Na drugi strani pa si obljublajo v Washingtonu, da bo napravilo sprejetje posredovanja s strani Zedinjenih držav na celem svetu naj-

boljši vtisk. Seveda se vojne priprave ne bodo prekinile, niti če bi bila resnična vest španskega poslanika v Washingtonu, ki pravi, da je tudi Huerta sprejel posredovanje. Tudi tajnik mornariškega departementa Doniele izjavlja, da sprejete posredovanja v nobenem oziru ne bo držalo akcije ameriškega vojnega brodovlja.

Kakor poroča »Daily Mail«, se je bivši predsednik Zedinjenih držav Roosevelt odločil, da ustanovi v službi vojne z Mehiko svojo konjeniško brigado, kateri hoče poveljevati sam. Roosevelt je takoj prekinil svoja potovanja ter sedaj že sestavlja svojo brigado. Kakor se zatrjuje, je Roosevelt že zbral vse častnike za svojo konjenico ter bo v najkrajšem času dal svoje vojaške vrhovnemu armadnemu poveljništvu na razpolago. Za vrhovnega poveljnika severoameriške vojske je določen general Wood, ki je stal svoj čas v špansko-ameriški vojni direktno pod poveljništvom Roosevelta.

Ameriški generalni konzul Hannua v Montereyu poroča o ponižanju, ki so mu je prizadejali federalisti. Dne 21. t. m. je prišel neki stotnik zveznih čet, spremljan od velike množice pred ameriški konzulat, vdril v poslopje ter zahteval, da se zastava Zedinjenih držav odstrani, sicer bi ustrelil generalnega konzula. Med tem so zvezni vojniki že strgali zastavo in jo pohodili. V generalni konzulat so postavili stražo in vse prebivalce aretirali. Dne 22. t. m. je prišla policija, ki je celo poslopje preiskala. Generalnega konzula so vlekli po cestah in ga končno odpeljali v kaznilnico, pozneje so ga zastražili v sodnem poslopju in zvečer so ga postavili pred vojno sodišče, češ da se je družil z vstaši. Šele 24. t. m. so ga zopet izpustili, ko so vstaši zasedli Monterey.

Iz Tampica poročajo sledeče: V torek, 21. t. m. zvečer so Mehikanci demonstrirali proti Amerikancem, ki so se umaknili v dva največja hotela. Nekako o polnoči so začeli Mehikanci bombardirati oba hotela s kamni, tudi streljali so. Nato je poslal poveljnik nemške križarke »Dresden« častnike v mesto, ki so sporočili množico, da se bodo nemški mornarji izkrcali, če se demonstranti ne bodo tekom 15 minut odstranili. Množica se je nato razpršila, nakar so nemški mornarji spremili ameriške žene iz obeh hotelov na ladje.

Ker so se vedno ponavljali napadi na ameriške vojaške, je zagrozil poveljnik ameriških čet vsem onim, ki ne bi izročili orožja, da jih da postreliti. Vsi se grozjeje bilo odanih nad 2000 pušk, revolverjev in drugega orožja. Letalni stroj, ki kroži nad mestom, poroča ameriški general o dogodkih v mestu. Mehikanski general Maas stoji s 5000 možmi 15 milj zunaj Veracruz.

Stajersko.

Seja izvrševalnega odbora Narodne stranke se vrši v soboto, dne 2. maja ob 8. zvečer v mariborskem Narodnem domu. Dobro došli tudi člani strankinega odbora in drugi somišljeniki.

Trbovlje. Trboveljska podružnica S. P. D. priredi v soboto 2. maja zvečer v Forterjevi dvorani planinski ples pod imenom Planinski raganje. Igral bode trboveljski šramel pod posebnim vodstvom g. Oskarja Molla. Obleda narodna ali turistična. — Vsak udeleženec se z veseljem spominja lanskega plesa, katerega bode letošnji nadkriljeval. Vsakdo naj pride in pripelje prijatelje prijetne zabave seboj. Žal ne bo nikomur! To bode pravi planinski raj. Vsi Trbovci in sosedje ta dan v Trbovlje v dvorano gosp. Forteja.

Iz Trbovelj. Moška podružnica C. M. D. je imela v nedeljo 25. aprila svoj redni letni občni zbor pri Forteju na Vodah. Občnega zbora se je udeležilo do 150 ljudi — vesel in časten dokaz narodne zavesti Trbovcev. Podružnica je lansko leto resno delovala, to so glasno pričala vsa poročila. Po občnem zboru je predaval podpredsednik Zveze narodnih društev dr. Lev Brunčič o celja o »vsenemškem gibanju« s posebnim ozirom na slovenske dežele. Predavanje je bilo pregledno in jako temperamentno. Našlo je obilen odmev med občinstvom.

Iz Celja. Danes, v ponedeljek zjutraj smo imeli v Celju in okolici precej ostro slano.

Iz Celja. Na občnem zboru celjske okrajne bolniške blagajne so se Nemci hvalili, da se je nabralo v pretečenem poslovnem letu nad 2000 K glob. Nemško veselje nad temi globami je bilo toliko večje, ker so potekle po večini iz slovenske dežele. Nešteto slučajev bi se lahko navedlo, kako je celjska okrajna bolniška bla-

gajna šikanirala in preganjala slovenske delodajalce z globami. Tudi to dokazuje pristranost poslovanja današnje skupne bolniške blagajne in potrebo po ustanovitvi nove take institucije za slovensko okolico. Nemec je proti Slovencu dosledno krivčen in nasilen, zato ne kaže imeti z njim nobene skupnosti.

Gornjegrajsko učiteljsko društvo zboruje dne 10. majnika t. l. točno ob 10. uri v šoli na Gorici. Podrobni spored v stanovskem listu. Glede kosila se je javiti pravočasno pri tovarišu Val. Pulko na Gorici. Kdor ima za našo organizacijo kaj zmisla, pride gotovo ter tudi vabi k temu najljubše Ivan Kelc, t. č. predsednik.

Telovadno društvo Sokol v Šoštanju priredi 12. julija t. l. veliko vrtno veselico z javno telovadbo članov, članic, deškega in ženskega narščaja. Prosi se bratska društva, da se na to prireditev ozirajo.

I. poročilo južnoštajerskega hmeljarskega društva v Žalcu o rasti hmelja. Povodom že končanega obrezovanja se je pokazalo, da je korenina dobro prezimila in da je zdrava in krepka videti. Postavljanje hmeljskih drogov bo skoraj izvršeno; tu in tam se je začelo že s privezovanjem hmeljske trte.

Društveno vodstvo.

Iz Vuzenice nam pišejo: Tu stoji nepotrebna Roseggerjeva šola, ki se je samo za to ustanovila, ker je na Muti družbena. Ta šola je dvorazredna, obstoja že tri leta in kljub prizadevanju raznih faktorjev in učitelja Denka ne more prav uspevati. Dvoražredna je, pa ima vseh otrok 45 (petinštirideset). Iščejo vzrokove seveda pri Slovencih. Enkrat se jim je zazdelo, da je vzrok neuspevanja nemške šole prožni mojster gosp. Koželj. Vpokojeni železniški čuvaj Stalzer — ki je tudi gostilničar, se je pritožil o prožnem mojstru Koželju pri ravnateljstvu, češ, da hodi v slovenske gostilne, prepeva »Stoji, stoji Ljubljana« in »heca« ljudi proti nemški šoli in nemškimi gostilničarjem. Če je pritožbo sestavil ali inspiriral učitelj Denk, ne vemo. Vemo pa, da jo je podpisal v imenu Nemcev Stalzer. Gosp. Koželj je tožil. Tožba se je vlekla nad tri mesece, ker je šlo za delegiranje drugega sodišča. Končno se je le odločilo in je bila obravnava pretečena četrtek v Maribru pred sodnikom Granitzom. Šlo je nad dvajset pričk k sodišču, ker je hotel Stalzer nastopi dokaz resnice za »hecerja«. A nobena priča ni ničesar vedela o g. prožnem mojstru in njegovih »hecerijah«. Obravnavalo se je od 9. dopoldne in še le ob 4. dopoldne je končno zaprosil obtoženi Stalzer za poravnavo in odpuščanje. G. Koželj mu je odpustil, da mu prihrani še večje stroške, ki znašajo okrog 600 kron. Sicer je za obrekovalca Stalzerja tako velika kazen, da nosi stroške in preklice, a težko, da bi bil Nemec proti Slovencu tako velikodušen v podobnem slučaju. Stalzer naj se pa zahvali tistemu, ki mu je to pritožbo nasvetoval. Sedaj je pomagano njemu in Roseggerjevi šoli.

Iz Vuzenice. Blamaža nemškutarjev. V tretje gre rado, pravi pregovor. In res so naši Nemci sedaj že tretjič pogoreli zaradi občinskih volitev. Zanimiva je zgodovina teh volitev in nemških blamaž. Volitve so se vršile pred dobrimi tremi leti. Razglas o volitvi in reklamacijah je bil nabit na občinski deski sredi trga ravno nasproti sedanjega voditelja, ki hodi za Nemce po kostanj v žrjavico, mizarja Ladineka. Kljub temu niso vedeli za volitve prej, da so se jim začele dostavljati glasovnice in legitimacije. Bil je ogenj v strehi, ker so zamudili reklamacijsko postopanje. Zmagali so Slovenci v vseh treh razredih. Seveda so iskali vzrokov za pritožbo, katero so vložili pod Ladinekovo firmo. Pritožba je bila zavrnjena in župan prvič zaprežen. Pa Nemci niso bili zadovoljni s prvo blamažo. Obrnili so se na »vsemogočnega« Mraulagga v Mariboru in ta jih je peljal naprej do ministrstva in potem celo k upravnemu sodišču. Slednje jih je zavrnilo in odredilo nove poizvedbe. Župan je bil po preteku dveh in pol leta zopet na novo zaprežen. Doktor Mraulagg in naši Nemci pa še niso obupali. Šli so še enkrat s pritožbo na upravno sodišče na podlagi novih poizvedb. In minulo sredo se je vršila ustna razprava pri tej inštanci. Nemci so zopet propadli. Kaj bodo sedaj počeli, ko jim je zmanjkalo potov do pritožb, še ni znano. Menda bodo najboljši, da jih pelje učitelj Denk — ki je duša vseh pritožb — na spokorno romanje k materi Germaniji. Dala bi se napraviti lepa procesija. Sprejaj Denk, za njim bi nesel potrpežljivi Ladinek vse akte z blamažami, potem bi pa stopali veljaki Germuth, Korb, Mettinger e tutti quanti. Procesijo bi lahko zaključil doktor Mraulagg s Volkratatom. Mati Germanija bi se zjokala nad avstrijsko pravico in zatiranimi sinovi. Ali bi pa morda vzela bič in bi naglala te brihtne glavice, ki ji

delajo s svojo brihtnostjo čast, obenem pa pomagajo Slovencem. Ko bi bili Nemci ostali mirni in tihi, bi bile že letos druge volitve. S svojimi pritožbami so pa pripomogli, da bodo še le čez tri leta.

Mariborski Slovenci. Cvetličniki dan v prid raznim nemškim društvom in šolam prirede Nemci v dneh 2. in 3. majnika po mariborskih ulicah. Opozorjamo vse mariborske in okoliške Slovence, da gre denar za cvetlice izključno v nemške roke. Zato naj noben Slovenec ne kupi cvetlic. Odklanjajte dosledno vsako cvetlico. Darujte ta dan za slovenska društva, zlasti za Ciril in Metodovo družbo.

Iz Rač pri Mariboru. Račka tovarna drož ali kvasa ima sicer slovenske zavitke in tudi slovensko dopisje, pač pa pošilja svoj kvas le s samonemškimi spremnicami, ki se označuje vedno nemško: »eine Kiste...« Znano mi je, da je neki trgovec opetovano zahteval, da mu pošlje blago po dvojezičnih spremnicah. Tovarna mu je po daljšem času odgovorila, da žal nima dvojezičnih spremnic, pa da so »sicer nemške ravno tako dobre«. Vsekako zelo čudno naziranje!

Zgodnji roj. Posestnik Stefan Mramor iz Kapel pri Brežicah dobil je dne 22. t. m. močan roj, ker je redka prikazen v tako zgodnji pomladi. Sadno drevje krasno cvete, slive so že odcvetle in obetajo obilnega sadu.

Koroško.

Iz Celovca. Dogodek o notarskem kandidatu za Rožek in način, kako ga je hotel neki davkarski uradnik kot premalo radikalnega Nemca diskvalificirati, kar je poročal pred kratkim »Slovenec«. Je po naših informacijah resničen. Žalostna resnica je, da nemškemu »Volksratu« za taka mesta pri slovenskih sodiščih ne zadostuje več navaden nemški prosilec. Če ni od različnih hujskačev še posebej kvalificiran kot radikalen razsajač, potem ima največje težkote, kakor se je to pokazalo pri gosp. baronu Martinezu. Dasi ravno je ta ud vseh nemških vojnih društev in dasiravno je najstarejši in tudi sicer baje dobro kvalificiran nemški prosilec, na Slovence se itak navadno ne ozira, še vedno ni imenovan, ker se dosedaj pri političnih shodih, kjer se je pretepalo, ni pokazal. Po našem mnenju sploh ne spada v Rožek, ker ne zna popolnoma slovensko. On zna sicer nekaj hrvaških besedi in nekaj slovenskih fraz, nikakor pa toliko, da bi mogel v skoraj izključno slovenskem kraju delati pogodbe. Naj se nam ne ugovarja, da na Koroškem kmetje navadno ne zahtevajo slovenskih pogodb. Kar pa zahtevajo in kar mora notar po svoji vesti in prisegi storiti, je, da zapiše vse pogodbe natančno po volji strank. — Da tega ne more storiti, če se z osebami ne more natančno in gladko pomeniti, je seveda ob sebi razumljivo. Treba bo torej tudi glede tega notarjate govorniki jasno in odločno besedo, treba bo tistim kmetom, ki v svoji ponižnosti rajše škodujejo svojemu žepu, kakor da bi iskali svojo pravico, povedati, na kak način si lahko pomagajo. Govori se, da se bo sedaj imenovanje kmalu zgodilo, ker se je g. baron Martinez prikazal tudi pri zadnjem pretepaškem shodu v Sinči vasi; pri shodu, ki se je aranžiral zato, da se je pretepalo slovenske koroške kmetje. Ne vemo, če je to storil prostovoljno, vemo pa, da sili sistem pri nas tudi mirne ljudi v barabijo. Nemci sedaj komaj pričakujejo, da bo notarjat v Pliberku, kjer je g. notar Svetina, izpraznjen. Ravno tako že komaj čakajo na mesto sodnika v Železni kaplji — in že sedaj opozorjamo slovensko delegacijo na te razmere.

Nevaren poskus. Iz Beljaka poročajo, da je v nekem predmestju nenkrat odpovedala električna razsvetljava po ulicah in hišah. Služboji stražnik je poizvedoval po vzroku ter dognal, da sta dva dečka v starosti 13 in 15 let napravila zelo nevaren poskus. Na električno žico vrgla sta neko drugo železno žico ter tako zvezala električni stik tok z zemljo, vsled česar je odpovedala razsvetljava. Po izpovedi obeh sta hotela le dognati, če se res pokažejo iskre, če se kaka žica vrže na električno žico. Seveda bi jo bila hudo skupila, če bi bila držala za konec žice. Oba nepredvidneža je stražnik naznanil sodniji.

Velika denarna tatvina. V noči od 24. na 25. aprila je vtilom nekdo v hiši posestnika Jožefa Bacherja v Zgornji Beli št. 2 ter odnesel 2300 K denarja. Tat je moral biti dobro poučen o domačih razmerah ter leti šel na nekega domačina, ki je bil šel pred kratkim izpuščen iz zapora in ki je po izvršenem vplomu brez sledi izginil. Orožništvo ga zasleduje.

Velik gozdni požar. Včeraj dopoldne je izbruhnil na Mačedonskem

hribu v bližini Celovca gozdni požar, ki je v najkrajšem času dosegel silne dimenzije. Na brzovjavno prošnjo uprave posestva Willersdorf odpisal je polkovnik 17. pešpolka 50 mož v vojaških avtomobilih na pomoč.

Drobne novice. Predrzen vlom. V noči od sobote na nedeljo izvršil je v Celovcu na Kolodvorski cesti do sedaj še neznan vlomilec silno predrzen vlom. Iz izložbe trgovca z orožjem Frana Kaiserja ukradel je tat dve pištoli repetirki v vrednosti 52 kron. Tat je prestrigel z žičnimi škarijami žično mrežo na zaprti izložbi, nato pa ubil še 6 milimetrov debelo izložbeno okno ter odnesel svoj plen. Čudno je, da ga ni na tej obljubljeni cesti nihče zalotil in da se ni slišalo nič, ko je moral pri svojem »delu« vendar povzročiti precej šun-dra in žvenketa. — Požar. Iz Sv. Martina poročajo, da je na posestvu Ivana Müllerja izbruhnil požar, ki je uničil radl pomoči sosedov samo svinjak. Škoda znaša okoli 300 K, vendar je Müller deloma krit z zavarovalnino. Vzrok požara ni znan. — Hranilne knjižice izginile. V Volšperku je ukradel neznan tat posestniku Ivanu Lubi iz zaklenjene omare hranilnično knjižico z nad 200 K vloge. Ker se je vložna knjižica glasila na neko drugo ime se še ni dognalo, ali je tat že znesek dvignil ali ne. O tatu nimajo še nobene sledi. — V slovenskem hotelu Trabesinger v Celovcu pobijejo neznan zlikovci ponoči vedno šipe. Sedaj razglašava uprava hotela, da plača onemu, ki zamore dati sigurne podatke o tem zlikovcu, 50 K nagrade.

Primorsko.

Velik manifestacijski shod v Gorici, ki se je vršil v nedeljo dopoldne v Trgovskem domu, je nad vse pričakovanje sijajno uspel. Zbralo se je okrog 900 zavednih Slovencev ter na shodu poudarilo svoje zahteve in svoje težnje. Ob 10. dopoldne otvoril je zborovanje jurist Velušček. Za predsednika zborovanja je bil izvoljen g. Vrtovec. V svojem pozdravnem govoru je poudaril zlasti dejstvo, da je Gorica slovenska, ter podal nato besedo juristu Sedeju, ki je v svojem govoru ožigal razmere na avstrijskih visokih šolah, kjer povsod zro Slovence od strani. Dotaknil se je tudi dogodkov na Revoltelli ter končno orisal boj Slovencev za reciprociteto zagrebškega vseučilišča. Za njim je obširno in temeljito govoril g. Zavadla. Za njim so govorili še razni govorniki, tako poslanec Fon, poslanec dr. Podgornik, poslanec dr. Gregorin, dr. Bogumil Vošnjak in urednik g. Kremžar. Zadnji je zlasti poudarjal, kako se je izjalovila nakana laških hujskačev, ker jim je vlada prepovedala demonstrativni obhod, pozneje pa tudi shod sam. Nato je prebral jurist g. Pečenko sledečo resolucijo, ki jo posnemamo iz »Edinosti«: Celokupno slovensko akademsko dištvo v Gorici, zbrano na shodu v Trgovskem domu dne 26. aprila 1914 protestira najodločneje proti brutalnemu nasilju italijanskih dijakov na Revoltelli v Trstu in pozivlja vlado, da z vsemi sredstvi prepreči ponovitev podobnih izgrediv na tamonjih visoki šoli in tako zajamči Jugoslovanom nemoten študij; pozivljajo odločneje činitelje, da store vse potrebno, da se Revoltella v doglednem času podržavi in izpremeni v vsem jugoslovanskim narodom dostopno visoko šolo trgovskega in gospodarskega značaja; opozarja vlado in avstrijsko javnost na te dogodke, ki so nov dokaz, da bi bila italijanska univerza edino le torišče italijanske sovniščne provokacije in da je zato Trst za italijansko univerzo najprimernejše mesto; pozivlja jugoslovanske poslance, da z vsemi sredstvi preprečijo ustanovitev italijanskega vseučilišča v Trstu, ki je najvažnejša točka avstrijskega jugoslovanskega ozemlja v naravnem in socialnem oziru; pozivlja nadalje jugoslovanske poslance, da preprečijo tudi vsako enostransko rešitev italijanskega vseučiliškega vprašanja, dokler vlada ne izpolni upravičenih vseučiliških in drugih šolskih zahtev avstrijskih Jugoslovanov; zahteva od vlade, da že vendar enkrat preskrbi Slovincem na Primorskem, zlasti pa v Gorici in Trstu, posebno pa na Koroškem, potrebnih ljudskih in srednjih šol; zahteva, da se nemudoma izvede reciprociteta zagrebškega vseučilišča, ki pa nikakor ne sme biti kompenzacija za italijansko vseučilišče in mora biti dostopna vsem avstrijskim Jugoslovanom in nesamoistranom in Dalmatincem. Resolucija je bila sprejeta z velikim navdušenjem in soglasno, nakar je predsednik z lepim govorom zaključil krasno uspeši shod. Po končanem zborovanju so se zborovalci mirno razšli in se je tako izjalovilo upanje

Italijanov po kakih demonstracijah in cestnih pretepih.

Podbordo. Preselil se je v Crnomelj ob novi belokranjski železnici vrl narodnjak, obče priljubljeni postajenačelnik gosp. Alojzij Potočnik. Bival je med nami nad pet let in se pridno udeleževal narodnega gibanja, vsled česar ga bomo pogrešali. Mnogo sreče na novem mestu!

Hud boj policijskega nadzornika s tatom. Predsnočnim je opazil policijski nadzornik Juri Gulja v Trstu, da hočeta dva tatova preplezati zid pri dvorcu g. Trosta. Hitro je skočil po štiri stražnike, ki so prišli ravno ob pravem času, ko so hoteli vlomiti tatovi hišna vrata. Posrečilo pa se je stražnikom vjeti le enega, medtem ko je drugi pobegnil. Za tem te stekel policijski nadzornik sam, ga prijel, a tat se je hudo branil, tolkel okrog sebe ter pri tem izbil nadzorniku zob. Nastala je huda borba med tatom in policijskim nadzornikom, pri čemur sta tudi oba padla. Ker nadzornika ni bilo nazaj, sta šla dva redarja pogledat, kaj je in prišla sta ravno ob pravem času, da sta rešila nadzornika. Vklenili so nasilneža ter oba nato peljali na policijsko stražnico. Tam se je dognalo, da je oni, ki je ranil nadzornika, 17letni Karel Cimolino, drugi uzmovč pa je 21letni Silvij Birti. Oba priznavata svoj namen, da sta hotela v dvorcu krasti. Oddali so oba deželnemu sodišču. Policijski nadzornik Juri Gulja je moral takoj na zdravniško postajo, ker ima precejšnjo rano na zgornji ustnici, več ran na desni roki in izbit zob.

Županska kriza na Reki. Te dni bo zopet sklican občinski svet, da si izvoli župana, ker cesar ni potrdil dr. Zanella. Ker pa bodo Zanellovi pristasi najbrže zahtevali, da se Zanella potrdi, izbruhnila bo kriza, ki bo najbrže končala s tem, da se bo občinski svet zopet razpustil in razpisale nove volitve.

Drobne novice. Požar. Predvčerajšnjim ob pol 11. ponoči je izbruhnil v skladišču barv trdvrde Zank in sinovi v Vii S. Lazzaro v Trstu požar. Požarna bramba je takoj v treh oddelkih dospela na lice mesta ter po enournem delu odstranila vsako nevarnost. Škoda, ki je nastala vsled požara, še ni dognana. Med gašenjem je bil ves promet, posebno tramvajski, na Korzu ustavljen. — Osveta zapeljivca. Zasebni uradnik Virgil Carlini v Trstu je pred nekaj meseci zapeljal neko 17letno dekle pod pretezo, da jo poroči. Sedaj je pa popolnoma pozabil na svojo obljubo in kljub milim prošnjam zapeljanega dekleta noče izpolniti svoje obljube. Včeraj je radi tega v razburjenosti dekle izustilo par grozljivih besed, radi česa jo je zapeljivce dal aretirati in zapreti. — Poskušen samomor. Včeraj si je poskusila vzeti življenje 24letna Lucija Gjugjevič v Trstu s tem, da je izpila močno raztopino hipermangana. Prepeljali so jo v deželno bolnišnico.

Dnevne vesti.

+ Klerikalna politika. Na shodu kmečke zveze je v nedeljo imel dr. Šusteršič govor, v katerem je razpravljajal o zunanjem in notranjem položaju in o politiki klerikalne stranke. V njegovem govoru ni nič takega, kar bi bilo vredno pretresanja, kajti njegova modrovanja o § 14. in o zunanjih politikah so prav vsakdanja in brezpomembna in razodevajo samo njegov veliki pogum za vsakovrstne banalnosti. Eno pa je treba omeniti. Šusteršič se je povzpelo do gorostasne trditve, da napredujemo tudi narodno, odkar so klerikalci uveljavili novi občinski red. To je, milo rečeno, budalost prve vrste, kajti občine na Kranjskem so bile tudi prej v slovenskih rokah in nismo z novim obč. redom prav nič napredovali. Uspeh novega obč. reda je le ta, da se je nasprotje med malimi in najmanjšimi kmeti poostroilo. Večino ima v občinah skoro povsod kmečki napopolnoproletariat, ki ga vodijo seveda duhovniki, a v narodnem oziru nas to ni prav nič utrdilo. Tisti virilisti, ki so časih bili člani občinskih odborov niso v narodnem oziru dosti zalegli. Faktično smo po novem obč. redu pridobili samo Tržič, kjer pa se je tudi prej nemška večina le umetno vzdrževala na krmlilu. A kaj tehta to v primeri z ogromno narodno škodo, ki jo je ravno dr. Šusteršič storil slovenski stvari. Pomislimo samo kake pridobitve so dosegli Nemci na Kranjskem v tem času, kar so klerikalci na krmlilu. Nemške pridobitve, ki smo jih že nešteto krat navedli, so tisočkrat večje in važnejše, kakor vse, kar so klerikalci storili z novim obč. redom. Nemške pozicije so se znatno pomnožile in faktično ima danes nemštvo na Kranjskem večjo moč, kakor jo je kdaj imelo od Winklerjevih dni. To je tisto narodno delo, katero je neoporečna zasluga dr. Šusteršiča. Sploh

pa je očitno, da identificira dr. Šusteršič klerikalno stranko z narodno stvarjo. To je stara klerikalna navedba. Toda narod ostane lahko do kosti klerikalni pa bo narodno vendar propadel. In to je usoda, ki jo Slovenecem pripravila dr. Šusteršič. Kar smo napredovali, to se je vse zgodilo proti prizadevanjem dr. Šusteršiča, čigar nenarodna politika je razburila končno še nekaj duhovnikov, tako, da niso samo ravno zahtevali, naj krene klerikalna stranka na druga pota v narodnem oziru, nego so tudi po posebni deputaciji podali dr. Šusteršiču nekaj ultimatum. Menda je to vzrok, da je dr. Šusteršič na nedeljskem shodu ubral nacionalno struno, a s takimi frazami, kakršne je metal okrog sebe, si ne bo pridobil zaupanja. Njegovi narodni grehi so tako veliki, da mu ne gre nobena vera.

† Izdajalci se branijo. Na mariborskem shodu je dr. Ravnihar med drugim tudi omenil, da so koroški Slovenci žrtev klerikalne dunajske politike. To je žalostna resnica. Ko je bil ministrski predsednik baron Beck slabega spomina, so mu klerikalci kratkoma prodali koroške Slovence. Pri volilni reformi se je to zgodilo. Koroški Slovenci bi bili morali dobiti tri mandate, pa so dobili le enega in še ta je tak, da ne vemo, če ga bo mogoče ohraniti. To je bilo očitno izdajstvo, tako podlo izdajstvo, da je klerikalna stranka pri vseh narodnomislečnih Slovencih za vedno obsojena. A pozneje — kaj so klerikalci storili v drž. zboru za koroške Slovence? Leta in leta se zanje ne zmenili niso, ne ene resne akcije niso začeli, kvečjemu so se malo pritoževali, tako zaradi lepšega, sicer pa ravno dušno prepustili narodno stvar na Koroškem svoji usodi, po besedah monsignora Podgorca, da so koroški Slovenci itak izgubljeni in se jim gre le samo za vero. To so tako znana dejstva, da o njih ni treba izgubljati besed in ne vemo, čemu se izdajalci se branijo, ko vendar vedo, da resnice ne morejo utajiti.

† Vodne sile na Ljubljani. Deželni poslanec inženir Milan pl. Šuklje se je lotil vse pohvale in vsega priznanja vrednega dela, pojasniti širši javnosti velikansko škodo in krivico, ki se je zgodila ljubljanski občini s tem, da sta deželna vlada in ministrstvo vodno silo na Ljubljani priznala dež. odboru. S tem je vlada podvezala mestni elektrarni razvoj in mesto oškodovala za mnogo mnogo tisočakov in storila je to zgolj samo iz tega vzroka, da je dež. odboru izkazala politično uslugo. Tako oškodovanje življenjskih interesov mestne občine je pač samo mogoče v Skandaliciji in na Kranjskem. Posl. pl. Šuklje je torej storil jako zasluženo delo, da je v nemški časopisje spravil stvarno kritiko tega dogodka in ž njo opozoril širše kroge, kako se pri nas godi z najvažnejšimi interesi tako velike občine, kakor je Ljubljana. Deželnoobdorniške električne šušmarje so Šukljete zanimive in stvarne razprave seveda hudo spekle kajti iz njih bo tudi širša javnost izvedela za naše meksikanske razmere. V »Slovenca« piha jo kakor gadje. Postavljajo se celo na idijotsko stališče, da vlada sploh ni dolžna pri dovoljenjih za vodne naprave upoštevati po pravici in resnici, kateremu projektu gre večja narodnogospodarska važnost, ampak da lahko po prostem preudarku, torej tudi krivično in pristransko razsodi. Čemu so pa potem sploh vodopadne razprave, če ne zato, da se pri njih dožene, kateremu projektu je priznati večji narodnogospodarski interes? Glede vodne sile na Ljubljani se je jasno in neovržno dokazalo in to po prvih strokovnjakih, da bi bila morala vlada odločiti v korist mestne občine, če bi se bila hotela ravnati po pravici in po postavi. Toda vladi je bilo več na tem, da ugoditi zlobnim namenom klerikalcev, kakor na tem, da varuje prave gospodarske interese in v tem slučaju interese Ljubljane. Vladno postopanje je v tem slučaju brez primere in zato je prav in koristno, da se je stvar spravila tudi v širšo javnost, pa naj klerikalci tudi popokajo od jeze.

† C. kr. profesor. Inženir pl. Šuklje je obelodanil nekaj člankov o vodni sili na Ljubljani. Spisal jih je in podpisal kot deželni poslanec in inženir, torej kot strokovnjak in politik. »Slovenec« članek pa pravi »Profesor c. kr. obrtne šole zmerja deželnega predsednika in zaničuje ministre...« Ta infamija smrdi od daleč po Lampetu!

† Državnoborska volitev na Notranjskem. Piše nam iz Vipave: Neodvisni volilci na Vipavskem so z veseljem pozdravili kandidaturu postojskega župana g. Josipa Lavrenčiča za državni zbor. V naši dolini je g. Lavrenčič dobro znan in vo-

lil ga bomo toliko raje, ker se je že doslej odločno zavzemal za naše koristi. Se s pokojnim našim poslancem dr. Žitnikom je sedanjí kandidat g. Lavrenčič interveniral na Dunaju zaradi zgradbe vipavske železnice in kot član liberalnega odbora za to železnico se je vedno krepko zavzemal za to stvar. Če izvolimo gospoda Lavrenčiča za državnega poslanca, bomo v njem imeli moža, ki dobro pozna naše razmere in potrebne in nam bo gotovo tudi v gospodarskem oziru mnogo koristil.

† Narodni značaj doljenjskih mest in vasi ob otvortvi belokranjske železnice. Iz Novega mesta se nam poroča: Kakor doslej znano, je slovesna otvoritev belokranjske železnice določena med 23. in 25. majem. Ugotovljeno pa je tudi, da gotovi nemški krogi na vse kriplje delajo na to, da se pri tej priliki »visokim gostom« ne pokaže preveč pristni narodni značaj slovenskih pokrajin, skozi katere vodi nova proga. Pred vsem pride v poštev Novo mesto, ker je tu središče oziroma iztočišče nove proge in ki sicer reprezentuje značaj cele pokrajine tostran Gorjancev. Tu se vrši tudi prvi akt svečanosti. Zato skušajo, da bi vnanji gostje že na zunaj ne imeli vtisa, da se glavna postaja nahaja na izključno slovenski zemlji. Na novomeški postaji naj ne sme viseti slovenska trobojnica. In sicer zato ne, ker bi to »žalilo narodnostni čut visokih gostov, ki niso Slovenci.« Na postajah Slovenci seveda žalibog nimamo nobene pravice sodelovanja. Ampak ravno zato pa je naša dolžnost tem večja, da ob tej priliki izrabimo svojo pravico tam, kjer nam je ne morejo kratiti: v območju občine. V tem oziru je novomeški mestni zastop menda prvi že storil svoje korake, ki naj bi služil za vzgled vsem mestnim in selskim občinam ležečim ob doljenjsko - belokranjski progi od Ljubljane do Metlike. V zadnji občinski seji je župan g. Rosman počenal, da se krajni šolski svet sklenil, da se šolska mladina udeleži te slavnosti in da se pokaže v svojem narodnem značaju s slovenskimi trobojnicami v rokah. Ker krajni šolski svet ne razpolaga s sredstvi za nakup malih trobojnic, se je mestno županstvo poverilo, da to preskrbi iz mestne blagajne. Dalje se je sklenilo, da se v bližini kolodvora in proge postavijo čim večji drogovci z velikimi slovenskimi zastavami, tako, da tisti »gotovi« gospodje ne bodo mogli vnanjim gostom natveziti, da tu ne živi pristen slovenski narod. Naj bi bil ta občinski sklep novomeške občine vzgled zlasti sosednje občine Smihel-Stopiče, ki se preko železniškega mostu čez Krko spaja z novomeško in na katerem ozemlju stojite dve čez ne celo tri postaje. Tudi topliški občini pripada važna naloga na svoji periferiji tekmovali s Kočevarji, ki bodo od Lazov dalje do Semiča, čim najbolj kričeče kazali svojo nemško narodnost (tam ste kar dve Rosegerjevi šulferjaški šoli). Pa še nekaj je pri tem omeniti. V novomeški občinski seji so bili predlagani trije občinski odborniki v odbor, ki ima nalogo poskrbeti, da se priprave za slavnost izvrše po določenem sporodu. Večina dotičnih gospodov pa se je branila sprejeti odbornišvo. Ta malodušnost je g. župana Rosmana opravičeno razburila k javno izrečenemu očitaniu, češ, kaj smo v Novem mestu že tako daleč prišli, da se gospodje boje se javno pokazati Slovence? Naposled se je prostovoljno javil obč. svetnik g. Twrdy.

† Otvoritev belokranjske železnice. Poroča se nam iz Novega mesta: Pri nas se je govorilo, da se otvoritev belokranjske železnice udeleži, kak član cesarske hiše. Od merodajne strani se je pojasnilo, da je to izključeno. Otvoritve se udeleži železniški minister. Pravijo sicer, da pride morda tudi ministrski predsednik grof Stürgkh, a verjetno to ni.

† Nastopno predavanje dr. Ilesiča na vseučilišču v Zagrebu in »Grazer Tagblatt«. Ta graški list je očitno poslal za Ilesičem v Zagreb svojega posebnega korespondenta, t. j. svojega detektiva ali špicla, ki se je morda vrnil v predavateljsko dvorano in »čuval« prof. Ilesiča tudi na kolodvoru. V današnji številki namreč ta denuncijantski list, ki vse obliže s svojim jezikom in lije strup med nas, odkar mora priznati, da se Jugoslavlani ne dajo več tritati drug od drugega na ljubo Nemcem, poroča v posebni dolgi brzojavki o nastopnem predavanju dr. Ilesiča ter zasleduje pri tem vsaj dvoje: prvič »die national selbstbewusstsein Slovenen, die all ihre Kräfte tagtäglich für die Erhaltung des slovenischen Volkes, seines Idioms (I) und seiner Eigenart einsetzen« (kako lepo in ljubezni polna je ta beseda z nemške strani!) prepičati, da se Hrvatji ne brigajo za slovensko Jugo-

slovanstvo, drugič pa uveriti »das nüchterne und kulturell höher stehende kroatische Volk«, da se slovenski krogi ne brigajo za Hrvatstvo Zagreba. Predavateljica vseučilišča, kjer je predaval dr. Ilesič, je faktično bila polna, tako da so mnogi morali ostati izven klopi. Edino to je istina in nič drugega. Ko bi kdo hotel napraviti iz predavanja manifestacijo, bi se predavanje vršilo ne v predavalnici, ampak v kakšni javni dvorani. Slovencev iz Ljubljane ni živa duša vabila, niti posebe pričakovala na predavanju v Zagrebu. Prof. Ilesič je pri popoldanskem vaku kot predsednik »Matice Slovenske« pričakoval deputacijo »Matice Slovenske«, ki se je za njim pripeljala na kspuščino »Matice Hrvatske«, in to so bili gospodje: odbornika ravnatelj Koder in komisar Govekar ter poverjenik »Matice Hrvatske« za Ljubljano Dragotin Hribar. — Mi Slovenci smo »zavedni« in gojimo svoj element v borbi proti — Nemštvu, zato ker čutimo in vemo, da smo Jugoslavlani. »Grazer Tagblatt« nas s svojim strupom ne bo otroval. Zakaj ne poroča o dolgotrajnem aplavzu, s katerim je bil docent sprejet ob vstopu, in o aplavzu, ki je sklenil uro? Saj je špicelj bil zraven, bi lahko tudi to povedal.

† O nečuvnem dogodku pri 17. pehotnem polku v Celovcu smo dobili te - le zanesljive podatke: Šesta stotinja 17. pehotnega polka je imela nedavno teho strelne vaje v Glinjah. Ker so vojaki slabo streljali, jih je stotnik Mechansky kaznoval s tem, da jim je za 1 mesec odtegnil dovoljenje, da bi smeli preko 9. zvečer izostati iz vojašnice. To je vojake seveda silno razjarilo in razburilo. Nekega večera v velikem tednu je 21 mož te stotnije izostalo preko ure iz vojašnice in jih ni bilo domov vso noč. Šele jutraj jih je prignala v vojašnico vojaška straža. Bili so takoj izročeni garnizionskemu sodišču, ki je, kakor je znano, napravilo z njimi docela kratak proces. Korporal Ignacij Rangus doma iz Device Marije v Polju pri Ljubljani, katerega so smatrali za voditelja, je dobil 4 leta težke ječe, drugi pa po 3, 2 in pol, 2 leti, poldrugo leto in 1 leto. Najmanjša kazen je bila 9 mesecev. Vsakdo, kdor misli pošteno in nepristransko, mora priznati, da je ta kazen nezasišeno kruta. Takisto pa je tudi čisto gotovo, da bi se takšna naravnost drakonska kazen ne bila nikdar izrekla, ako bi 17. pehotni polk ne bil slučajno slovenski. Edini krivec vse nesreče je stotnik Mechansky, ki ravna z moštvo, kakor s črno živino. Kako postopa ta človek z vojniki, se ne da opisati. Zato se ni čuditi, ako so se vojaki, siti neprestanih šikan, spozabili in pregrešili proti disciplini. Toda njihova krivda ni tako velika, kakor krivda stotnika, ki je svoje vojake naravnost tiral s svojim postopanjem v to, da kršijo disciplino. Mechansky je postal stotnik šele 1. novembra l. l., prej je bil nadporočnik pri 5. stotniji. Stotnik je že vedno pri 6. stotniji, ki so jo izpopolnili z moštvo drugih stotnij. Govori se sicer, da bo premeščen, toda gotovega še ni nič. Visti, da bi bili vojaki pretepli v vojašnici častnike, ni resnična, takisto tudi ni res, da bi vojaki ne bili hoteli ob »budnici« vstati. Pa bodi že stvar kakršnakoli, eno je gotovo, da je obsodba slovenskih vojakov pravzaprav radi malenkosti pravcati škandal XX. veka. In ta škandal morajo izbrisati naši poslanci, ako so še možje, ako so še Slovenci!

† Kako hočejo klerikalci zavolati Zgornjo Šiško. Klerikalna stranka ne more pozabiti zadnjega žalostnega shoda, ki ga je imel dr. Šusteršič v Zgornji Šiški. Shodov si ne upajo več sklicati, pač pa so začeli iskati druga sredstva, kako bi izpreobrili neposlušne Šiškarje. Kar ne gre s političnimi shodi, hočejo doseči z veseljami. Kakor smo namreč slišali, nameravajo čez dva meseca prirediti veliko demonstracijsko veselico v Zgornji Šiški. Na čelu cele akcije stoji, kakor govore, neizogibni pater Mariofil in pa neka učiteljica z Viča, ki se je v to svrhu preselila z Viča bliže frančiškanskega samostana. Ostale dame, ki so v pripravljalnem odboru, pa niso nič kaj zadovoljne s to atrakcijo. Kot ustanovni zaklad za to veselico sta p. Mariofil in omenjena učiteljica darovala ono vsoto, ki sta si jo prihranila na neki novi maši, ki se je lani vršila...

— K »Matici Slovenski« je kot ustanovnik pristopil »Hrvatski seminar« vseučilišča v Zagrebu.

— Osebna vest. Stotnik je postal nadporočnik Alf. Svetek 54. pešpolka v Olomucu.

— Narodna založba ima v torek, dne 12. maja v »Narodni tiskarni« svoj občni zbor ob 6. popoldne.

— Razredna loterija. Ljubljanska kreditna banka naznanja, da so vse srečke Razredne loterije razprodane.

— Mestnemu magistratu izreka jo penzijo, ki se shajajo v parku pod Turškim gradom, svojo iskreno zahvalo, da jim je dal na njihovo prošnjo napraviti še eno mizo s klopmi.

— Vozna brzina osebnih vlakov na Dolenjski železnici (proga Ljubljana - Novo mesto) se od 1. maja t. l. naprej poviša od 30 km na 45 km na uro. Vsled tega se občinstvo opozarja na večjo previdnost pri prestopanju tirov, kojih prehode bo ob prometu osebnih vlakov nadzorovalo železniško osebje. Istotako je potrebno vestno opazovanje svarilnih signalov bližajočih se vlakov.

Avtomobilna zveza Novo mesto - Krško, oziroma Novo mesto - Grič (Brežice). Z ozirom na notico glede oskrbovanja poštinih voženj na črti Novo mesto - Krško, opozarjamo, da bo avtomobilna družba Globočnik & Kastelic v Krškem s 1. majem otvorila avtomobilno vožnjo na črti Novo mesto - Grič (Brežice, most). Avtobus bo odhajal iz Novega mesta (kolodvor) ob 10. uri 55 minut dopolne in prihajal na Grič ob 1. uri 10 minut popoldne. Odhod z Griča ob 7. uri 20 minut zvečer, prihod v Novo mesto ob 9. uri 20 minut zvečer. Vsi avtomobili bodo vozili v Novem mestu do in od kolodvora.

Iz Št. Vida nad Ljubljano nam pišejo: Odkar je odšel od nas gospod Zirovnik, vladajo pri tukajšnji šoli zelo škandalozne razmere. To velja še posebno za obrtno šolo. Mojstri in celo klerikalni mojstri se pritožujejo, da se njihovi vajenci ne nauče ničesar in da čim bolj zahajajo v šolo, tembolj so podivjani. Ljubi mojstri, sedaj vsaj vidite, kaj so storili za vas oni ljudje, za katere ste se ob volitvah slepo drčili — sebi v škodo. Njim se je nakana izvršno posrečila. Zato so pa tako tiščali Zirovnika iz Št. Vida, ker so hoteli imeti okrog sebe samo zabite in posurovele ljudi. Učitelji, ki sedaj poučujejo na obrtni šoli, imajo čas za čuke, imajo čas posadati in popivati po gostilnah, le za pouk na obrtni šoli nimajo časa nikoli. Sicer pa razmere na šentviški obrtni šoli najbolj jasno označujejo ta-le slučaj: Ni dolgo temu, ko je prišel inspicirat tukajšnjo obrtno šolo ravnatelj obrtne in strokovne šole, gosp. Šubic. Vrata šole je seveda našel zaprta. Ker je pa gospod Šubic vendarle hotel v šolo, se je začela po Št. Vidu pravcata gonja za učitelji. Letali so sem in tja, a učitelja ni bilo nobenega nikjer dobiti. Vodje Bajca sploh v Št. Vidu ni bilo. Čemu tudi? Po dolgem iskanju se jim je slednjič posrečilo (prebrskali so vse gostilne in šnopsarije), da so našli učitelja Kumpa v gostilni pri Debeljaku. Sedel je pri rujem vinu in v miru reševal šolsko vprašanje. Radovedni smo, kaj si je mislil gospod ravnatelj Šubic, ko je toliko časa čakal na milost šentviških učiteljev in gledal — na uro. Radovedni smo pa tudi, kako bo g. ravnatelj pohvalil in priporočil vodstvo šentviške šole pri merodajnih krogih. Pa ne, da bi šentviški mogotci za ta »vzorni« red, ki so ga vpeljali na obrtni šoli, dobili zopet kako kolajno? — Vse mogoče!

Smrtna nesreča. Minuli petek popoldne je hotel petletni sin Matija Čepon v Horjulu pobrati jajca iz gnezda. Pri tem je padel s visoki skozi neko odprtino pet metrov visoko ter se težko poškodoval. Čez par ur je umrl.

V trebuh ga je sunil. V neki gostilnici na Brezjah je nastal med poslastnikom Janezom Grlicem in nekim hlapcem prepir, kmalu nato pa pretep. Hlapec je sunil svojega nasprotnika z nožem v trebuh ter ga težko ranil.

Aretacija nevarnega tatu. V Podnartu so prijeli 19letnega tovarniškega delavca Jerneja Ambrožiča iz Gorij, ker je osumljen, da je v zadnjem času deloma sam, deloma v družbi nekega tovariša izvršil več tatvin. Izročili so ga okrajnemu sodišču v Radviljici.

V Pragi aretirani izseljenec s Kranjskega. Dne 24. aprila so v Pragi aretirali 22letnega Franca Kraliča iz Zagradca na Kranjskem, ki se je nameraval izseliti v Ameriko. Pri njem so našli vozni listek do Lipskega. Kralič trdi, da gre tja na delo. — Kraliča so oddali kazenskemu sodišču.

Slovenski grobovi v Ameriki. V Warrensville je umrl v bolnici Fran Centa, ki je že dolgo bolehal za sušico. Star je bil 30 let, doma iz vasi Kosmele pri Robu. — V Clevelandu je umrl Anton Žulič, star 32 let. Pred šestimi tedni se je ponesrečil pri delu Big Four-železnice. Zastrupila se mu je kri. Doma je iz vasi Oštre pri Kostanjevici.

Tvrška se ženi. Je naslov krasne veselice, ki se predvaja od danes naprej skozi 3 dni v kinematografu »Ideal«. Inscenacija te igre je jako spretno izvedena in vse dejanje je od začetka do konca prepreženo s tako dobrovoljnostjo, da sili nehoti k razkošnemu smehu. Igralci igrajo vsi svoje vloze izvršno. Gospodična Or-

lova, priljublj. subretka berlinskega stolnega gledališča, igra glavno vlogo, ona igra fino, pikantno in ume pritrirati si pozornost občinstva. V soboto druga senzacija »Katastrofa«, resnično trčenje dveh vlakov!

Konj se je splašil te dni posestniku Seliskarju iz Dobrove na prelazu km 432-867. Konj je stal z vozom pred zaprtimi prečnicami in ko je pripeljal poštini vlak št. 2701, se je konj ustrašil in se zaletel v prečnico s tako močjo, da se je prelomila. Odlomljeni del je priletel železniškemu čuvaju Antonu Čepiloju, ki je stal znotraj prečnic v levo nogo in ga tako poškodoval, da je moral takoj prekiniti službo.

Po stopnicah je padla na Sv. Petra cesti št. 28 služkinja Marija Leskovic in si zlomila desno nogo. Prepeljali so jo z rešilnim vozom v deželno bolnišnico.

Najdeno. Poročni prstan, 6 mm širok, je našel na realnem dvorišču. Izgubitelj naj se zglaš pri prof. Brunetu.

Narodna obramba.

Naši šolski družbi v korist — ne efektne loterije, ampak cvetlične dneve. Nekdo se spodbija v »Dnevnu« nad Ljubljanočani ter jim očita brezbržnost in mlačnost nasproti Ciril-Metodovi družbi; pisatelj predlaga v Ljubljani efektno loterijo in zbirko v času, ko bo vseskoljski zlet. Naša šolska družba potrebuje res mnogo denarja, ako hoče doseči vsaj deloma svoj cilj. Priznavati moramo tudi, da smo časih res malo mlačni; več bi lahko storili in zato se doliže kaka prilika. Odločno sem pa proti prireditvi efektne loterije. Dobitki stanejo denar, režija je velika, davki, oziroma pristojbine tudi in naposled ne ostane mnogo; izkušenj smo dobili pri efektni loteriji »Narodnega doma«. Da bi pa letos napravili zbirko v času, ko bo vseskoljski zlet, pa sploh ne gre. Dne 15. avgusta t. l. je sokolski dan in kdo si bo upal takrat nabirati za družbo, mesto za Sokola? Lansko leto so Ciril - Metodove podružnice sklenile, da se napravi dne 4., oziroma 5. julija vsakega leta Ciril - Metodov cvetlični dan v korist družbi. Pri tem sklepju ostanimo! — Cirilmetodar.

Društvena naznanila.

»Sokol I.« vabi svoje članstvo k predavanju, ki bo v četrtek, dne 30. aprila zvečer ob četrti na 9. Tema predavanja: »Slovinci v srednjem veku«. — Prosvetni odsek »Sokola I.«

Orkester »Sokola I.« sodeluje polnoštevilno na veliki majniški veselici, ki se vrši v nedeljo dne 3. maja v hotelu »Tivoli«. Odbor se trudi vsestransko in bo storil vse, da bodo obiskovalci veselice popolnoma zadovoljni. Naj torej nihče ne pozabi na majniško veselico in naj gotovo pohiti v nedeljo popoldne v hotel »Tivoli«.

Majniški zlet kolesarskega društva »Ilirija« bo v nedeljo, dne 3. maja, in sicer Ljubljana - Skofeljska skoz Zemlje v Turjak.

Šesti redni občni zbor »Občokrajne zadruge za stavbe in stanovanja v Ljubljani« se je vršil včeraj ob 8. zvečer v posebni sobi restavracije pri »Roži«. Predsednik dr. Ivan Rupnik otvoril zborovanje, pozdravi navzoče ter se v svojem nagovoru spominja v letu 1913 umrlih članov gg. Raka in Štruklja. — Iz poročila načelstva je posneti, da je imelo načelstvo 13 sej ter rešilo mnogo dopisov. Dohodkov je imela zadruga v minulnem letu 3774 K 65 vin., izdatkov 1892 K 29 vin., prebitka torej 1892 K 36 vin. Čisto premoženje zadruge znaša sedaj nad 13.000 K. Članov ima zadruga 71 s 107 deleži. — Nadzorstvo je našlo vse knjige v redu. Prebitek se porabi za razne konte ter se članom izplača 4% dividenda. — Pri nato sledečih volitvah so bili v načelstvo izvoljeni sledeči gg.: dr. Ivan Rupnik, dr. Otton Papež, dr. Kasal, Ivan Škušek, Ivan Pibernik; v nadzorstvo gg.: R. Vesel, Vladimir Breskvar, Josip Mandelj, Pavel Winter, Karel Urbančič. Namestniki za načelstvo gg.: Jerman in Jan; za nadzorstvo gg.: Racek in Biber. — Nato je zaključil predsednik občni zbor.

Rdeči križ. Dne 22. aprila t. l. se je vršil redni občni zbor deželne in gospejnega pomočnega društva Rdečega križa za Kranjsko. Občni zbor otvoril je predsednik g. Peter vitez Grasselli, pozdravil navzoče člane, posebno pa g. deželnega predsednika ekscelenco barona Schwarza in vojaške svetovalce. S toplimi besedami se je spominjal umrlih članov društvenega vodstva: višjega stabn. zdravnika dr. Fran Košmelja, gospo Luitgardo Zeschko, prejšnjega predsednice gospe Flore Rudesch in več rednih članov. V znak sožalja vstali so navzoči raz sedežev. Na to je g. predsednik naznanil, da so se z

Ljubljani dva tečaja in v Novem mestu en tečaj za pomožne bolniške strežnice dovršili in da se enaki tečaj v kratkem tudi v Krškem otvori. Račun za leto 1913. se odobri. Koncem leta 1913. je znašalo premoženje 155.275 K 42 v. od te vsote spada na vojni zaklad 89.056 K 36 v. na vezano imovino 54.350 K 63 v. na mirovni pomočni zaklad 11.118 K 43 v. in na jubilejni mirovni zaklad 750 K. Pri novi volitvi celega odbora so bili soglasno izvoljeni naslednji gospodje in gospe: a) za glavno društvo: Gustav del Cott, c. kr. okrajni glavar v pokouju; Fran Doberlet, hišni posestnik; Karel Kastl pl. Traunstätter, c. in kr. podpolkovnik v pokouju; Gustav Karel Kulavicz, c. kr. vladni svetnik; Ivan Savojec, stolni dekan; dr. Edo Šlajmer, višji sanitetni svetovalec; dr. Fran Zupanc, c. kr. dvorni svetnik; dalje Jurij Petrovan pl. Felsö-Zabrizca, c. in kr. polkovnik v pok. in dr. Viktor Schiffer, c. kr. vladni koncept. praktikant; potem Antonija Kosler, Beti pl. Luschan, Ernestina pl. Račič, ekscel. baroninja Karla Schwarz, Helena pl. Schöppl, Vera dr. Šlajmerjeva, Bogomila dr. Šusteršičeva, baroninja Fani Wurzbach in Olga dr. Stare; b) za podružnice: Mihael pl. Lukanc, c. in kr. polkovnik v pok.; Gabrijel Piccoli, lekarnar in dvorni založnik; Matija Zamida, ravnatelj deželnih uradov, dalje Hermina del Cott, Melanija Luckmann in Ninka Luckmann. Za računske preglednike izvoljeni so bili gg.: Adolf Eberl, Henrik Lindtner in Josip Poklukar in za namestnike gospe Terezina Jenko in gospod Ivan Kovač. Končno je bil odstopivši predsednik gospod Peter vitez Grasselli vsled njegovih velikih zaslug za društvo enoglasno izvoljen častnim članom.

»Sokol« v St. Vidu nad Ljubljano otvori v nedeljo, dne 3. maja novo keglišče. Kegljalo se bo na dobitke. Dobitek je namenjen za gradbo »Sokolskega doma«. Zato vlijudno vabimo vse prijatelje Sokolstva, kakor tudi prijatelje športa, da pohite ob nedeljah v prijazni St. Vid ter se v obilnem številu udeležujejo te prekrasne zabave.

Prvo slovensko pevsko društvo »Lira« v Kamniku priredi dne 3. maja t. l. v dvorani »Društvenega doma« pod vodstvom gosp. Fr. Steleta svoj običajni pomladanski koncert z izbranimi in bogatim sporedom. Poleg moškega zbora nastopi po daljšem premoru na novo oživljeni mešani zbor, ki bo izvajal med drugimi tudi nekaj skladb iz novejših glasbenih literatur. Moški oktet zapoje prvič tudi dvojice ljubkih pesmic dunajskega glasbenika Vekoslava Vavpotiča, kojega je društvo na zadnjem občnem zboru imenovalo svojim častnim članom. Svoje sodelovanje je nadalje obljubila kot solistka nadarjena in marljiva gojenka »Glasbene Matice« gđc. učiteljica Tončka Suštarjeva, ki razpolaga s krasnim, obsejnim glasom ter čustvenim prednašanjem. Poleg ljubkega Adamičevega »Jez-deca« in nežne Hildachove »Pomlad je prišla«, zapoje tudi težavno, a prelesto kavatino iz Bizetove opere »Carmen«. Vse tri solotočke spremlja na klavirju vrla domača pianistka gđc. Milka Novakova. — Upamo, da bo raznovrstni in skrbno sestavljeni pevski spored občinstvo vsestransko zadovoljil. Pričakujemo, da bo lepa pevstva prireditelj imela več privlačne sile nego li po navadi. Napolnimo dvorano do zadnjega kotička, saj društvo vsled svoje žilave agilnosti v polni meri zasluži toliko priznanja! Otresimo se vendar že tiste otopele malobrižnosti, ki vlada v našem mestu do zvišenega kulturnega dela ter pohitimo omenjeni večer na koncert, ki bo vsakemu ljubitelju lepe slovenske pesmi nudil glasbenega užitka! Z mnogobrojno udeležbo pokazimo, da uvažujemo pomen in znamo ceniti vztrajno delovanje najstarejšega slovenskega pevškega društva, katero nikdar ne odveče svojega sodelovanja pri raznih narodnih prireditvah in katero uživa široko slovenske zemlje ugled in priznanje.

Prostovoljno gasilno društvo v Litiji priredi o priliki svoje 25letnice dne 5. julija t. l. veliko gasilsko slavnost. Društva se prosijo, da se pri morebitnih svojih prireditvah ozirajo na čas te slavnosti.

»Sokol« v Idriji priredi prihodnjo nedeljo, dne 3. maja t. l. svoj prvi letošnji izlet v Balo. Odhod iz društvenih prostorov ob pol 2. popoldne. — Bratje, pridite vsi! — Na zdar!

Izpred sodišča.

Kazenske obravnave pred deželnim sodiščem.

Volilne sleparije in njih posledice v Gornjem Tuhinju pred ljubljanskim deželnim sodiščem. Za časa zadnje deželnozbornske volitve vršile so se povsod volilne sleparije in nerednosti, tako tudi v Gornjem Tuhinju pri Kamniku. Radi volilnih sleparij, ozi-

roma radi krivega pričevanja in napeljevanja h krivemu pričevanju, stalo je v soboto popoldne pred ljubljanskim deželnim sodiščem četrto obtožencev. Obtoženi so bili: Alojzij Podbevšek, Martin Poljanšek, župan, njegova žena Marija Poljanšek in Martin Zore, vsi iz Zgornjega Tuhinja, radi navedenih hudodelstev. Martin Poljanšek, župan v Zgornjem Tuhinju, je popisal Alojziju Podbevšku glasovnico, seveda s klerikalnim kandidatom, ter se je Podbevšek g. Engelmanu pritožil, da je župan to storil proti njegovi volji. Tudi orožništvu je bilo to naznanjeno ter je prišlo do obravnave v Kamniku, kjer je Podbevšek kot priča zaslišan, izjavil, da je dovolil županu popisati glasovnico. Pozneje pa se je Podbevšek kesal tega ravnanja ter nasproti g. Engelmanu izjavil, da je tako pričal le vsled tega, ker so ga v to napeljevali župan, njegova žena in Martin Zore. Tako so prišli na zatožno klop tudi ti. Zaslišanih je bilo okoli 18 prič, ki so skoraj vse govorile v prid obtožencem in predstavljale Alojziju Podbevška kot pijanca in izgubljenca, ki ne ve, kaj govori. Na podlagi tega pričevanja je sodni dvor opustil vse obtožence razun župana Martina Poljanška, ki je bil obsojen na podlagi § 23. tisk. zakona v globo 10 K, eventualno na 24 ur zapora ter v povrnitev vseh tozadevnih stroškov. Obravnava je bila vsled obilo zaslišanih prič zelo dolga ter se je zaključila ob pol 9. uri zvečer. Obtoženci so se torej s pomočjo prič zmazali, a razvidno je bilo pri obravnavi, da nimajo baš čistih, neomadeževanih rok.

Razne stvari.

* Vitez Kozłowski zblaznel. Poljsko časopisje poroča, da je drž. poslanec Vladimir vitez pl. Kozłowski zblaznel in da so ga dali v sanatorij.

* Trihinoza v Španiji. Iz Madrida poročajo: V vasi Sobria je epidemično izbruhnila trihinoza. Dozdaj se je pripetilo 30 slučajev bolezni. Štiri osebe so že umrle.

* Žrtev aviatike. Iz Tokia poročajo: Nadporočnik Shigematsu je padel s svojim biplanom iz višine 500 metrov. Aparat je zgorel. Truplo so izveleli izpod ostankov aeroplana skoraj popolnoma zgorelo.

* Eksplozija na ruskem parniku. Iz Alžira poročajo: Na ruskem parniku »Kamster« se je pripetila 20 pomorskih milj južnozhodno od Alžira velika eksplozija. En del mostva se rešil. 15 mož pogrešajo.

* Roparji »belega volka« na Kitajskem. Iz Shantunga poročajo: Tolpe »belega volka« se zelo množe. Pridružujejo se posebno odpušeni vojaki. Umrili so več misijonarjev, sežgali evropske trgovinske postaje ter jih oropali. Vse gibanje je naperjeno proti inozemcem in se zelo hitro širi. Vojaki na konjih so pri Kiaočuan napadli transport srebra v vrednosti 30.000 taelov ter ga oropali. Celih zalog municije se polasčajo roparji.

* Škof proti župniku. Iz Krakova poročajo: Med prebivalstvom okraja Dombrova vlada veliko razburjenje proti tarnovskemu škofu Walengi, ki je odvzel župniku Karczmarczyku njegove funkcije kot vikar in katehet. Župnik Karczmarczyk, ki je pristaš poljske ljudske stranke, je navzile pastirskemu listu poljskih škofov proti volilni reformi agitiral v svoji župniji za volilno reformo. Najprvo je škof Walenga poskusil, pripraviti župnika Karczmarczyka do tega, da bi izstopil iz poljske stranke ter se pridružil krščanskosocijalni stranki. Ker pa je Karczmarczyk nadaljeval svojo agitacijo v prosep poljske ljudske stranke, ga je škof kaznoval. Karczmarczyk je moral zapustiti svojo župnijo in stanuje zdaj v neki kmečki hiši, ki so mu jo dali njegovi župljani na razpolaganje. V okraju se vrše protestna zborovanja proti tarnovskemu škofu. Delegati poljske ljudske stranke so sklenili, da bodo v delegacijah zahtevali od zunanjega ministra grofa Berchtolda, da posreduje pri kuriji v Rimu, da se odstavi tarnovski škof, ker je sicer velika nevarnost, da se začne po vsej Galiciji močno gibanje za izstop iz katoliške cerkve.

* Niti nemški cesar ne sme kršiti nedeljskega miru. Iz Berlina poročajo: Prusko sodišče je razsodilo, da nemški cesar, če hoče svoje goste v nedeljo pogostiti s klobasami ali salamami, ne sme kršiti zak. o nedeljskem miru. Dvorni dobavitelj je dobil v nedeljo dopoldne pred 10. telefonično naročilo, naj pošlje v kraljevi grad v Postupin večjo množico klobas, šunke itd. Dobavitelj je poslal svojega službenca z naročnim blagom takoj na kolodvor, toda stražnik je službenca ustavil ter si zapisal njegovo ime. Dobavitelj je bil obsojen na 5 mark globe, ker je kršil zakon o nedeljskem miru. Dobavitelj se je pritožil, toda sodišče je razso-

dilo, da cesar ne sme na noben način kršiti nedeljskega miru. Razsodba pravi, da ne pride v poštev, če cesar naroči kako stvar v nedeljo, ker v privatnem pravu ne eksistira za cesarja nikakršne izjeme. Kakor si mora vsaka gospodinja nakupiti potrebne stvari na nedeljo, ravnotako se mora cesarjeva kuhinja pravočasno preskrbeti. Sicer si pa more dvorna kuhinja v nujnem slučaju preskrbeti potrebne stvari s svojimi uslužbenci in s svojimi vozmi.

Majniška proslava 1914.

V nedeljo dne 3. majnika

ob 10. uri dopoldne

velik javen shod

v veliki dvorani „Most-nega doma“.

Govorijo drž. in dež. poslanec dr. Vl. Ravnihar, dež. poslanec Adolf Ribnikar in zastopnik Zveze jugoslovenskih železničarjev Iv. Škrjanc iz Trsta.

Slovenici! Slovenski delavci in uslužbenci vseh strok, udeležite se shoda polnoštevilno!

Popoldne ob 4. uri

velika ljudska veselica

v hotelu Tivoli.

Spored: godba, petje, komični nastopi, srečolov, šaljiva pošta in ples.

Vstopnina za osebo 40 vinarjev. Veselica se vrši ob vsakem vremenu.

Telefonska in brzojavna poročila.

Bolezni našega cesarja.

Dunaj, 28. aprila. O cesarjevem zdravstvenem stanju je bilo izdano danes dopoldne sledeče uradno poročilo:

Cesar je prebil noč v splošnem dobro, mučil pa ga je kašelj. Apetit, čilost in splošno razpoloženje zadovoljivo.

Delegacije. — Proračun za 1914/15.

Budimpešta, 28. aprila. Danes ob pol 4. se vrši prva seja avstrijske delegacije, v kateri se bo ta konstituirala. Jutri ob 2. popoldne bo imel grof Berchtold svoj eksposé. Nato nastopi pavza do 6. maja.

Budimpešta, 28. aprila. Vlada bo predložila delegacijam proračun za 1914/15, katerega glavne številke so sledeče:

Zunanje ministrstvo. Skupne potreščine 18.863.000 K. Od te vsote odpade 45.300 K za ustanovitev poslaništva v Albaniji, 600.000 K na stroške za avstrijski detachment v Skadru, 120.000 K za podkupovanje Albancev (pod naslovom: »Notstandaktionen in Albanien«).

Vojno ministrstvo. Za armado redne potreščine 483.514.000 kron, izredne potreščine 1.670.000 K. Za nekatere manjše potrebe, za razširjenje armade 39.310.000 K, za fortifikacijske potrebe in artilerijo 41 milijonov 700.000 K.

Vojna mornarica. Redne potreščine 70.825.000 K, izredne 5.411.000 kron in specialni kredit 101.000.000 kron.

Mornariška uprava predloži tudi mornariški program, ki je izdelan za leta 1914—1919. Ta program predlaga, da naj se zgradi:

4 dreadnoughti po 24.500 ton za 328.208.000 K;

3 rapidne križarke po 4800 ton za 46.347.000 K;

6 torpednih čolnov po 800 ton za 20.147.000 K;

2 podonavska monitorja po 520 ton za 4.884.000 K;

transportni parnik za provijant za 330.000 K;

za izgradbo in spopolnitev pristanišča v Pulju, zlasti za radiotelegrafično stacijo 1.100.000 K;

za izpopolnitev hidroplanov 4 milijone kron;

za gradbo mornariškega arzenala 13 milijonov kron;

za gradbo šibeniškega pristanišča kot novega vojnega pristanišča 5.382.000 K.

Skupaj znašajo te izredne potreščine novega programa 426 milijonov 836.000 K. Od teh izdatkov zahteva mornariška uprava za 1914/15 kot prvi obrok 45.292.000 K; za leta 1915/16, 1916/17 in 1917/18 pa po 100 milijonov kron; ostanek leta 1918/19.

Potreščine drugega finančnega ministrstva znašajo 5.031.000 K.

Delegacije.

Budimpešta, 28. aprila. Zunanji minister Berchtold je dopel vladni

Budimpešto. Ob 2. popoldne je dopel vojni minister Krobatin. Prestolonaslednik Fran Ferdinand dospe jutri zjutraj v Budimpešto ter bo ostal ves dan.

Velekrilčen položaj Avstro-Ogrske. Izjava grofa Apponyia o položaju.

Budimpešta, 28. aprila. »Budapesti Hirlap« prinaša privatno izjavo opozicijskega poslanca Apponyia, ki pravi, da je zunanji in notranji položaj Avstro-Ogrske tak, da je pričakovati v kratkem takih eventualnosti, da je treba Madjarom največje pozornosti. Apponyi svari opozicijo, da naj ne nastopa preenergično proti ministrskemu predsedniku Tiszi, ki je vsled svoje velike odločnosti polklican braniti Ogrsko.

Konferenca načelnikov strank.

Dunaj, 28. aprila. Predsednik dr. Sylvester je sklical načelnike vseh parlamentarnih klubov in konferenc načelnikov strank, ki se vrši 4. maja ob 3. popoldne.

Belokranjska železnica.

Novo mesto, 28. aprila. Danes inspicira progo Belokranjske železnice ravnatelj državnih železnic Galambos z velikim spremstvom.

Poroka sina kneza Auersperga.

Dunaj, 28. aprila. Danes ob 11. dopoldne se je vršila v navzočnosti najvišjega plemstva in princa Friderika pruskega poroka sina kneza Auersperga kočevskega, poročnika kneza Auersperga z grofico Clam-Galas.

Volitve na Tirolskem.

Inomost, 28. aprila. Pri včerajšnjih volitvah v tirolski deželni zbor iz splošne kurije so zmagali v nemških volilnih okrajih krščanski socialci, v italijanskih okrajih pa italijanski klerikalci. Treba je treh ožjih volitev in sicer med nemškim nacionalcem in socijalnim demokratom, med nemškim klerikalcem in nemškim nacionalcem ter med italijanskim liberalcem in socijalnim demokratom.

Solnograški nadškofo.

Dunaj, 28. aprila. Cesar je potrdil celovskega škofa Kaltnerja za solnograškega nadškofa.

Ogri in Rusija.

Pariz, 28. aprila. Listi prinašajo razgovor s Franom Kossuthom, ki je izjavil, da zahteva trozveza velike žrtve od Ogrske. Ogrska mora stremeti za trdno zvezo z Rusijo in ne sme biti še nadalje pripraga germanizma. Samo zvestoba napram cesarju Franu Josipu ovira Ogrsko, da ne izjavi, da bo v bodoče hodila svojo pot neodvisno od monarhije.

Ogrski tovarnarji proti Nemčiji.

Budimpešta, 28. aprila. Zveza ogrskih tovarnarjev se je izjavila proti vzdržanju trgovinske pogodbe z Nemčijo.

Ogri in trozveza.

Berolin, 28. aprila. V proračunski komisiji nemškega državnega zbora je prišlo na razgovor tudi stališče ogrske opozicije napram trozvezi. Državni tajnik Jagov je mnenja, da taktika ogrske opozicije nima posebnega pomena, nasprotno je trozveza danes jača, kakor je bila kdaj.

Rusija.

Petrograd, 28. aprila. Ruski vojni minister general Suhomlinov, ki se mudi v Biarritzu, je dobil nenaadno naročilo, da naj se takoj vrne v Petrograd. Suhomlinov bo nato takoj službeno odpotoval na Daljni vzhod.

Volitve na Francoskem.

Pariz, 28. aprila. Povožni volitev je prišla v Verdunu do boja med francoskimi in italijanskimi delavci. Vojaštvo je moralo napraviti red.

Nemški brambni zaklad.

Berolin, 28. aprila. Na podlagi sedanjih preudarkov, bo prispeval Berolin sam okrog 200 milijonov mark za brambni zaklad.

Vstaja v Ulstru.

London, 28. aprila. O izkrcanju 75.000 pušk in 40 ton municije v Ulstru se poroča, da se je izkrcanje izvršilo popolnoma tajno. V raznih krajih so se vršile parade prostovolcev, ki so oblasti premotile. Dočim se je vršila v Larni na enem kraju parada je oddelek več sto prostovolcev izkrcal s parnika »Mountjoy« orožje, ki so je z avtomobili odpeljali. Izkrcanje je trajalo celo noč. V Bagori so čakali motorni čolni na ladjo, ki je dobila orožje od omenjenega parnika. Neki drugi parnik je izkrcal orožje v Donaghadeju. Nekega stražnika, ki je hotel poročati oblasti, kar se godi, je zadel kap.

London, 28. aprila. Iz Dublina poročajo, da so vsi polki v Dublinu dobili v soboto povelje, da naj se pripravijo na odhod. Dva polka sta na dan 28. aprila, en pa 29. aprila proti

London, 28. aprila. Trije polki so dobili povelje, da korakajo iz Dublina v Belfast, kjer je bilo včeraj proglašeno vojno stanje.

London, 28. aprila. Tekom seje poslanske zbornice je izjavil Asquith na tozadevno vprašanje: Z ozirom na velike brezprimerne izgrede je gotovo, da bo storila vlada nemudoma vse potrebne korake, da bo pripomogla postavam do veljave in da bo ščitila uradnike in častnike. Pri seji je bil navzoč tudi vodja Ulstrovcev, Carson.

London, 28. aprila. Angleška vlada je očividno sklenila proti Ulstru dalekosežne korake. Polovica kanalskega brodogoja je odpelala v Ulstrske vode. Snoči se je posrečilo vsaj deloma zapleniti orožje in municijo, ki je bilo izkrcano za Ulsterce in deloma že odpelano v taborišče vstašev. Angleška vlada je sklenila mirno blokado celega ulstrskega obrežja. General Reading je vrhovni poveljnik armade na kopnem, ter mu je izročena tudi policijska oblast. Vlada hoče prepovedati tudi vezbanje takozvanih ulstrskih prostovoljcev. Več dreadnoughtov in manjših bojnih ladij leži pri otoku Lamaschu 100 km od Belfasta. Ponoči so pripadle vojne ladje v bližino Belfasta ter opazovale obrežje. Veliko senzacijo je vzbudila dolga avdienca ministrskega predsednika Asquitha pri kralju, ki ga je dal poklicati k sebi iz parlamenta. Avdienca je trajala nad eno uro. V političnih krogih se tidi, da namerava vlada proglasiti nad celo pokrajino izjemno stanje ter Ulster podrediti vojaški oblasti.

Vojna med Zedinjenimi državami in Mehiko.

Berolin, 28. aprila. V Galveston dospeli ameriški begunci iz Veracruz poročajo, da vlada v Mehiki popolna anarhija. Proti Veracruz koraka več tisoč Mehikancev.

Washington, 28. aprila. Mehikanski zunanji minister Rojas je obvestil španskega poslanika Riano, da sprejema Mehika posredovanje.

Pomorski roparji.

Honkong, 28. aprila. V bližini otoka Makao so pomorski roparji napadli angleško ladjo Tajū ter jo zaglali; 180 potnikov so odpeljali v sužnost. Nekemu drugemu parniku se je pa posrečilo rešiti še 159 potnikov.

Dogodki na Balkanu.

Albanija.

Drač, 28. aprila. V nedeljo so dospeli sem italijanske vojne ladje »Roma«, »Napoli«, »Regina Elena« in trije torpedni rušilci pod poveljništvom vojvode Abruskega. Knez je sprejel vojvodo in poveljenike ladij ter obiskal ladjo »Regina Elena«.

Rim, 28. aprila. Agencija Stefani poroča iz Berata, da so Albanci 26. t. m. po štirinurnem boju s prebivalci Epira zasedli Tek Klissuro. Prebivalci Epira so bili premagani ter so se umaknili v Prenuti. Na obeh straneh je bilo več mrtvih in ranjenih.

Dunaj, 28. aprila. »Neue Freie Presse« poroča iz Berata, da grške čete že zapuščajo severni del Epira. Od petka se že vrše pogajanja med albanskimi in grškimi četami glede zasedenja Prenutija in Leskovice.

Atene, 28. aprila. Severni Epir bo izprazen najkasneje v 2 dveh dneh. Mnogo vojakov prestopa k svetim bataljonom.

Rekonstrukcija črnogorskega kabineta.

Cetinje, 28. aprila. Vsled diferenc v črnogorskem kabinetu je prišlo do rekonstrukcije. V soboto sta podala svojo demisijo notranji in naučni minister. Za notranjega ministra je bil imenovan poslanec Savo Vuletić, za naučnega ministra pa bivši justični minister Gavril Cerović.

Srbski novinci.

Belgrad, 28. aprila. Včeraj so bili sem dospeli novinci iz novoosvojenih pokrajin zaprišečeni. Prisegi so prisostvovali kralj, prestolonaslednik, princ Jurij in vojni minister.

Grki zapustili Epir.

Atene, 28. aprila. Uradno se poroča, da so grške čete do zadnjega moza zapustile Epir.

Turčija.

Carigrad, 28. aprila. Uradno se poroča, da je naročila Turčija pri firmi Armstrong tretji dreadnought, ki bo dobil ime »Sultan Mehmed Fatih« ter več križark, podmorskih in torpednih čolnov, Dreadnoughta »Sultan Osman« in »Rešadije« bosta že čez dva meseca v turških vodah.

Nemčija in Belkan.

Berolin, 28. aprila. Od državnega zbora se bodo zahtevali sledeči naknadni krediti. Za ustanovitev nemškega konzulata v Albaniji, najbrže v Skadru. Srbija dobi drug nemški konzulat v Skoplju. Nemški vojaški atašej se imenujejo v Belgradu, Sofiji in Atenah.

uradnikom, profesorjem, učiteljem, upokojevcem itd. ob najugodnejših pogojih, ev. brez porokov proti prispevku v poroštveni sklad.

Nikakih predstrožkov! Podrobnosti v prospektih!

Hranilne vloge se sprejmejo od vsakogar in se obrestujejo od dneva vložitve po

4½%   5%   5½%

Obresti se polletno prisipujó h kapitalu. Nikakega rentnega davka. Stanje vlog: **K 3.000.000.** Stanje jamčujočih zadržanih denarjev: **K 7.300.000.** rezervnih zbiritev in vrednosti **K 600.000.** Poslovni razvidi in poštné položnice brezplačno na razpolago. Pojasnila daje brezplačno:

Josip Kosom v Ljubljani, Krakovski nasip št. 22.

Govorilne ure vsak ponedeljek, sredo in petek od pol 3. do pol 4. ure popoldne.

ribič

ki bi imel tudi domača dela okrbovati, se sprejme takoj stalno v službo. 1568

Dopise je poslati na: Al. Schrey, Jesenice, Goranjsko.

Velika eksportna zaloga dvokoles, šivalnih in kmetijskih strojev, gramofonov, orkestrionov itd. itd.

F. BATJEL

Gorica, Stolna ulica št. 2-4. Prodaja na obroke. Ceniki franko.

SANATORIJ Kopališče Topolšice

Zaloga pohištva in tapetniškega blaga. Mizarstvo.

Popolna spalna soba,
orehov ali hrastov les

350.—

Jamči se za solidno delo.

Cene konkurenčne.

J. Pogačnik, Ljubljana, Marije Terezije cesta št. 13-18.

Biser Spodnjega Štajerskega.

Specialitete: Lehmannova zdravila, oglikovokali vroče (30°), obilne zračne kopeli, odebolenje in ahujanje.

Šefzdravnik dr. Viktor Hecht.

1638

Učenka

v papirno trgovino

se sprejme takoj. Marija Tičar, Sv. Petra cesta št. 26, Ljubljana. 1551

Najcenejši nakup

otroških vozičkov

pri trdki

J. Pogačnik

Ljubljana, Marije Terezije cesta 13-18. Zaloga pohištva in tapetniškega blaga.

Vizitnice

v elegantni obliki priporoča

Narodna tiskarna.

VABILO

pomladanski gostilničarski izlet na Brionske otoke

ki se vrši 5. in 6. majnika t. l.

Odhod iz Ljubljane 5. majnika ob 6. uri 3 min. V Divači zajtrk. Prihod v Pulj ob 1. uri 42 min. Popoldne ogled arzenala in drugih znamenitosti v Pulju. Prenočuje se v Pulju. 6. majnika zjutraj s parobrodom (3/4 ure vožnje po morju) na Brioni. Odhod z Brionskih otokov je vsakomur poljuben, ali zvečer z brzovlakom iz Pulja ob 6. uri 36 min. ali pa zjutraj s parnikom v Trst, kamor pride parnik ob 10. uri 50 min. Pri lepem vremenu je vožnja po morju priporočljiva. 1560

Stroški so zelo majhni. Vožnja iz Ljubljane z brzovlakom in parnikom do Brioni in nazaj v Ljubljano stane 18 kron. Ostali stroški pa so tudi zelo neznatni. Kdor se namerava tega izleta udeležiti, naj to naznani do 2. majnika podpisane.

Izleta se lahko udeleži vsakdo, torej tudi negostilničarji in dame. Žal ne bo nikomur.

K številni udeležbi vabi

A. Milavec, Legatee.

3590/V. u.

1591

Razglas

o glavnem naboru leta 1914.

V smislu določil § 42. vojnih predpisov I. del, 1. zvezek, se razglašča: 1. Letošnji glavni nabor za deželno stolno mesto Ljubljano se vrši dne 9., 10. in 12. junija in sicer:

a) dne 9. junija za I. in II. razred domačih,
b) dne 10. junija za III. razred domačih in I. razred tujih,
c) dne 12. junija za II. in III. razred tujih nabornikov, katerim se je dovolilo priti k naboru v Ljubljani.

2. Uradovanje se prične vselej ob 8. dopoldne v „Mestnem domu“, Cesarja Jožefa trg št. 2.

3. Nabornikom, odnosno tudi njihovim možkim svojcem, ki pridejo v pošte, priti je pravočasno, snažnim in treznim na naborišče ter jim je pravočasno vložiti izkazila za eno ali drugo zaprošenih olajšil, kakor

a) po § 21. v. z. (enoletno aktivno službovanje),
b) po § 23. v. z. (enoletniki medicinci),
c) po § 24. v. z. (enoletniki živnozdravniki),
d) po § 25. v. z. (enoletniki lekarnarji),
e) po § 26. v. z. (enoletniki posebnih službenih vrst),
f) po § 27. v. z. (enoletniki vojne mornarice),
g) po § 29. v. z. (duhovniki in kandidati duhovskega stanu),
h) po § 30. v. z. (posestniki posestnikov kmetij),
i) po § 31. v. z. (vzdrževalci rodbin),
j) po § 32. v. z. (učitelji in učiteljskičniki),
k) po § 20. v. z. (dveletno aktivno službovanje).

4. Naborniki, ki se potezajo za olajšilo po §§ 29. do 31. in po § 82. v. z. in imajo tudi pravico do enoletne ali dveletne aktivne službe po § 20. v. z., v slučaju odklonjene prošnje za eno ali drugo omenjenih olajšil, lahko pri glavnem naboru uveljavijo pravico do enoletne, odnosno dveletne aktivne službe po § 20. v. z.

5. Kdor ne izpolni naborne dolžnosti, kdor se ne drži rokov, ki so določeni za vlaganje prošnje za olajšila, sploh kdor ne vpoštevata iz vojne zakona izvirajočih dolžnosti, se ne more opravičevati s tem, da ni vedel za ta oklic ali zakon.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 15. aprila 1914.

Sreča

za onega, ki prevzame mojo restavracijo s kavarno in ev. 30 tujskih sob na račun od maja naprej v najem. 1569

Ponudbe na: Poštni predal št. 76.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z manjšajočimi se 12 vplačili.

„SLAVIJA“

... vzajemne zavarovalne banke v Pragi. ...

Reservni fond K 60.780.736-18 — Izplačila odškodnine in hospitaliz. K 129.965.304-25

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vsakimi slovensko-narodno upravo.

Generalno zastopstvo v Ljubljani: Gospodski ulici št. 12.

Zavaruje poslopja in premoženje proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkvalitetneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Pozor! Sprejema tudi zavarovanja proti vlomski tatvini pod zelo ugodnimi pogoji. — Zahtevajte prospekt!

„BALKAN“

trgoska, spedijska in komisijska delniška družba.

Podružnica: Ljubljana, Dunajska cesta št. 33.

Centrala: TRST.

*

Telefon št. 100.

Mednarodna spedijska, spedijske in zavarovalne vsake vrste, prevažanje blaga, skladišča, kleti. Prosta skladišča za redni ulični podvrti blaga. Najmodernejše opremljeno podjetje za selitve in prevažanje pohištva v mesta in na vse strani s patentiranimi pohištvenimi vozmi. — Shranjevanje pohištva in blaga v suhih posebnih skladiščih. Omojanje itd. — Spedijski urad, generalni zastop in prodaja vozniških listov:

„DALMATIČ“ delniške parobrodne družbe v Trstu.

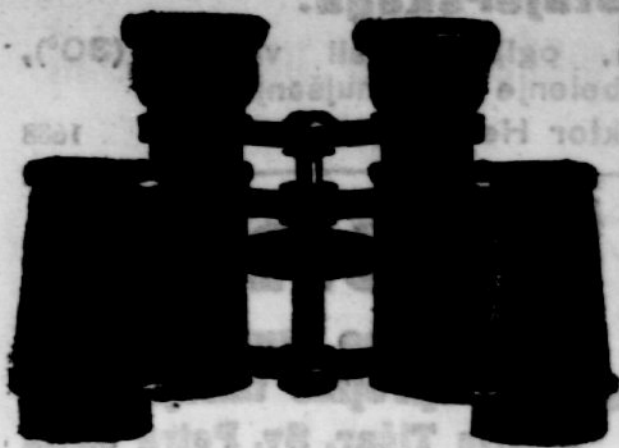
Brzovozne proge Trst-Benette in obratno, ter Trst-Ancona parobrodne družbe D. Tripovich & Co., Trst Avstrijskega Lloydja, Cunard-Line sa I. in II. razred. Naročila sprejema tudi blagovni oddelček Jadranske banke.

Zmerne cene.

3237

Točna postrežba.

Prporoča se kot strokovnjak
Zahtevajte K. JURMAN **cenik.**
optik - specialist, optični zavod z električnim obratom.
Bodite previdni pri nakupu očal, ker le specialist vam lahko določi pravilno očala in Vas strokovnjaško postreže.

Nova stekla za daleč in bližino,
 važna za dalekovidne.

Zlata jama za izurjene peke.
 V mestu s 35.000 prebivalci se zavoljo
 družinskih razmer **takoj odda** ena
 najstarejših in prvih 1633

pekarij.

Vpraša se pod šifro „Zlata jama“,
 Ljubljana, pošto ležečo.

Zenske pri motitvah (za-
 stajanju krvi) ne
 jemljejo kroglic, tablet, praška, čaja brez
 vrednosti. Moje prijetno zauživalno,
 preizkušeno, zaimč. neškod. sredstvo
 pomaga zanesljivo. Vsak dan dobim
 prostov. zahv. pisma. Velika škaflija
 K 4-85 pošt. prosto. Diskr. donosilja
 dr. med. H. Seemann, Sommerfeld 83
 Niederlausitz.

Na željo se dopolnje is dunajske ali budimpeštanske
 razpoložljive, zatorej carinske neprilike
 vključene. 4961

RADIUM

STRAPAZ-IN TKANINE

tovarne B. SPIEGLER in SINOVI Hronov

so izdelane iz najfinejše Amerika-preje, ter v lepoti in trpežnosti ne-
 prekosljive. Imajo prednost, da ostanejo v perilu sneznobe ter so
 znatno ceneje kot konkurenčni izdelki. Dobivajo se v poljubni širjavi in
 debelosti za vsakovrstno životno ali posteljno perilo

v manufakturni trgovini

J. CIUHA, LJUBLJANA

Pod Trančo.

Zahtevajte vzorce za pralne preizkušnje.

Spreten, starejši
zidarski polir

s partijo spretnih zidarjev se takoj
 sprejme v delo. 1632
 Več pove stavbenik Smielowski.

Slovenski zavod.

Sanatorij „Mirni dom“

pošta Gornja Kungota pri Mariboru
 za notranje in živčne bolezni.

Celo leto odprto, zmerne cene. Govori se
 slovensko. Pojasnila daje dr. Fr. Čeh.

Velikanska zaloga oblek
 za gospode in dečke

A. KUNC

Ljubljana.

Bogata zaloga blaga za
naročila po meri.

Priznana najfinejša izvršitev.

Najnižje cene!

Ceniki na razpolago.

Ivan Magdič

krojač prve vrste

Ljubljana, 340

Dunajska cesta št. 20

(nasproti kavarni „Europa“)

se priporoča.

Zaloga angleškega blaga.

Žalni klobuki vedno v zalogi. — Popravila se sprejemajo in točno izvršujejo.

Priporoča se
 solidna trdka **modni salon**

damskih in otroških slamnikov v najnovejših
 oblikah, vseh vrst in raznih športnih čepic.

Marija Götzl Ljubljana,
 Židovska ulica šte. 8.

Zunanja naročila se razpošiljajo z obratno pošto.

Najboljše švicarske vezenine.

A. ŠARC

last. Jadviga Sarc

Ljubljana, Selenburgova ulica 5.

Perilo za dame in gospode po meri.

!! Umetniške razglednice !!

Priznana vedno novosti.

.. Pisemski papir ..

v največji izbori priporoča

Marija Tičar, trgovina papirja itd.

Ljubljana, sv. Petra cesta 26.

Na deželo se pošilja na izbiro. 4063

Slavnemu občinstvu vljudo naznanjam, da bodem letos o
 priliki **25 letnice obstoja svoje trdke** prodajal

birmanska darila

kakor ure, veržice, obeske, prstane,
 uhane i. t. d.

po znatno znižanih cenah.

Edina zaloga najboljših ur z lastno znamko „JUP“.

Lastna delavnica z električnim obratom za popravila in nova dela.

LUD. ČERNE

juvelir in trgovec

LJUBLJANA, Wolfova ulica šte. 3.

Modna trgovina

v Ljubljani

Stritarjeva ulica št. 7.

Solidno blago. Nizke cene. Vzorce poštine prosto.

ANTON SCHUSTER

:: Konfekcija ::

za dame in deklice

bluze, modno blago, sukno, platno,
 garniture, preproge, črpe, rute, plati.

Najboljši nakup vsakovrstnih modernih in trpežnih

je v zalogi lastne tovarne

Peter Kozina & Co. Ljubljana, na Bregu.

Cena za gospode . . . . . K 14.—, 17.—, 20.—
 „ „ dame . . . . . „ 12.—, 15.—, 18.—
 „ „ dečke 36/39 . . . . . „ 10.—, 12.—
 „ „ otroke . . . . . K 5.—, 6.—, 7.—, 8.—

Garantirana kakovost po teh cenah.

Cenejše vrste od kron 150 naprej.